

PROTOKÓŁ KONTROLI

Inspekcji Weterynaryjnej Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Szczecinie, ul. Ostrawicka 2, (kod: 71-337), REGON: 000093438, zwanego dalej Inspektoratem lub WIW.

Zachodniopomorskim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii od dnia 5 czerwca 2001 r. jest Tomasz Grupiński.

[Dowód: akta kontroli str. 5]

Kontrolę przeprowadzili kontrolerzy z Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Szczecinie: Krystyna Czerniak-Makowska, główny specjalista kontroli państwowej na podstawie upoważnienia nr 071186 z dnia 7 czerwca 2010 r., w okresie od 8 czerwca do 21 lipca 2010 r., z przerwami w dniach: 15-17, 22-23, 25-29 czerwca, 12, 14 i 16-20 lipca 2010 r. oraz Mirela Zając, starszy inspektor kontroli państwowej na podstawie upoważnienia nr 071188 z dnia 7 czerwca 2010 r., w okresie od 10 czerwca do 9 lipca 2010 r., z przerwami w dniach: 16, 23 i 25-29 czerwca 2010 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1-3]

Przedmiotem kontroli było wywiązywanie się Inspekcji Weterynaryjnej Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii z obowiązku realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa epizootycznego kraju (w latach 2007-2009) po przystąpieniu do strefy Schengen.

W toku kontroli ustalono co następuje:

1. Przygotowanie Inspektoratu do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju.

W latach 2007-2009 prowadzenie spraw związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju było uregulowane w regulaminie organizacyjnym Inspektoratu z dnia 25.05.2004 r., ustalonym przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (ZWLW) na podstawie zarządzenia nr 11 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii (Dz.Urz. MRiRW Nr 11, poz. 12 ze zm.), który został zatwierdzony (21.07.2004 r.) przez Wojewodę Zachodniopomorskiego (Wojewodę). Ostatnia zmiana tego regulaminu została dokonana w dniu 5.06.2007 r. i dotyczyła utworzenia Pracowni Serologii w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej Inspektoratu.

W marcu 2010 r. Główny Lekarz Weterynarii przekazywał wytyczne dotyczące organizacji Inspektoratu i wymogów dotyczących jego statutu w związku z zarządzeniem nr 1 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii (Dz.Urz. MRiRW Nr 3, poz. 3).

W regulaminie organizacyjnym WIW określono, że do Inspektoratu należy prowadzenie spraw należących do Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego. Wymieniono w nim zadania należące do Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii i rodzaje spraw prowadzonych przez Inspektorat, wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 ze zm.), w tym dotyczące prowadzenia wymiany informacji w ramach systemów wymiany informacji, o których mowa w przepisach Unii Europejskiej oraz przedkładania Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacji o realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

W regulaminie określono także zadania poszczególnych komórek organizacyjnych, w tym obowiązki obejmujące zagadnienia związane z bezpieczeństwem epizootycznym dla następujących stanowisk pracy do spraw: zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, higieny środków żywności pochodzenia zwierzęcego, higieny materiału biologicznego, środków żywienia zwierząt oraz nadzoru nad ubocznymi produktami zwierzęcymi, ochrony zwierząt.

Wskazane w regulaminie zadania laboratorium Zakładu Higieny Weterynaryjnej (wchodzącego w skład Inspektoratu), obejmowały prowadzenie:

- 1) badań rozpoznawczych z zakresu stwierdzania chorób zakaźnych u zwierząt,
- 2) badań mięsa i środków żywności pochodzenia zwierzęcego, niejadalnych surowców zwierzęcych, materiału biologicznego, pasz i surowców paszowych,
- 3) badań monitoringowych czynników biologicznych i chemicznych szkodliwych dla ludzi i zwierząt.

[Dowód: akta kontroli str. 7-15, 21-24]

Odpowiedzialność w zakresie realizacji zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt określono w zakresach czynności 3 pracowników Inspektoratu – lekarzy weterynarii, zatrudnionych na stanowisku inspektora weterynaryjnego (2 osoby) i starszego inspektora weterynaryjnego ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, którym przypisano obowiązki szczegółowe m.in. w zakresie:

- 1) realizacji zadań dla poziomu wojewódzkiego wynikających z ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,
- 2) nadzoru merytorycznego nad powiatowymi lekarzami weterynarii w zakresie realizacji programu zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,

- 3) konsultacji i pomocy fachowej dla powiatowych lekarzy weterynarii przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,
- 4) prowadzenia obowiązującej dokumentacji i sprawozdawczości szczebla wojewódzkiego w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,
- 5) koordynowania i kontroli realizacji zatwierdzonych programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii,
- 6) koordynowania działań Powiatowych Inspektoratów Weterynarii w zakresie monitoringu czynników zakaźnych,
- 7) rozpatrywania wniosków o nagrodę za przyczynienie się do likwidacji ogniska choroby zakaźnej,
- 8) sporządzania raportu powiadomienia o wystąpieniu ogniska choroby zakaźnej w systemie ADNS (podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej),
- 9) gromadzenia informacji z zakresu występowania na terenie województwa zachodniopomorskiego chorób zakaźnych zwierząt, wymienionych w załączniku do ustawy.

[Dowód: akta kontroli str. 25-36]

Od 2008 r. lekarzowi weterynarii zatrudnionemu na stanowisku starszego inspektora weterynaryjnego ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych – koordynatora ds. zwalczania choroby Aujeszkyego, przypisano dodatkowe obowiązki z zakresu koordynacji programu zwalczania choroby Aujeszkyego.

[Dowód: akta kontroli str. 35]

W badanym okresie w strukturze Inspektoratu nie funkcjonowała komórka kontroli wewnętrznej.

[Dowód: akta kontroli str. 16, 19]

2. Procedury, instrukcje, regulacje wewnętrzne związane z bezpieczeństwem epizootycznym.

W okresie objętym kontrolą w zakresie bezpieczeństwa epizootycznego obowiązywały instrukcje wydane przez ZWLW:

- z 19 listopada 2004 r. w sprawie postępowania Powiatowych Lekarzy Weterynarii przy wyznaczaniu na czas określony lekarzy weterynarii i innych osób, niebędących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania niektórych czynności – w celu ujednoczenia trybu postępowania Powiatowych Lekarzy Weterynarii w zakresie wydawania decyzji ww. sprawach,

- z 10 lutego 2005 r. w sprawie postępowania urzędowych lekarzy weterynarii województwa zachodniopomorskiego przy realizacji Decyzji Komisji z dnia 8 czerwca 2001 r. (2001/471/WE) oraz w oparciu o przepisy dotyczące regularnych kontroli higieny ogólnej przeprowadzanych przez właścicieli w zakładach, zgodnie z dyrektywą 64/433/EWG w sprawie problemów zdrowotnych dotyczących produkcji i wprowadzania do obrotu świeżego mięsa oraz z dyrektywą 71/118/EWG w sprawie problemów zdrowotnych wpływających na produkcję i wprowadzenie do obrotu świeżego mięsa drobiowego – w celu ujednoczenia i określenia sposobu postępowania dotyczącego sposobu pobierania prób, wykonania badań, rejestracji wyników badań i oceny stanu higieny procesu produkcyjnego uboju i rozbioru.

[Dowód: akta kontroli str. 37-47]

Ponadto od 1.01.2006 r. ZWLW wprowadził do stosowania w WIW System Zarządzania Jakością, spełniający wymagania norm ISO (wg PN-EN ISO/IEC 17020:2006 oraz PN-EN ISO 9001:2009), którego nowelizacja (3 edycja) obowiązywała od 30.10.2009 r. Procedury i instrukcje Systemu Zarządzania opisano w dokumentach, w tym w Księdze Jakości wraz z Księgą Procedur. Prezentując w Księdze Jakości WIW określono m.in. zakres działania Inspekcji Weterynaryjnej, zasady działania WIW w ramach administracji weterynaryjnej oraz wskazano inspekcje i organy administracji, z którymi WIW był zobowiązany współpracować na poziomie wojewódzkim, tj. z: Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Transportu Drogowego, Inspekcją Ochrony Środowiska na mocy porozumień zawartych przez Głównego Lekarza Weterynarii odpowiednio z: Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Transportu Drogowego, Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, a także z Izbą Celną na mocy porozumienia Ministra Finansów i Głównego Lekarza Weterynarii w sprawie współpracy Służby Celnej i Inspekcji Weterynaryjnej.

Księga Procedur zawierała m.in. procedury nadzoru i kontroli oraz instrukcje nadzoru i kontroli, w tym: zwalczania i monitorowania chorób zakaźnych zwierząt, realizacji krajowych programów badań pozostałości w żywności zwierzęcego pochodzenia, dobrostanu i ochrony zwierząt, w zakresie higieny materiału biologicznego, działalności Powiatowego Lekarza Weterynarii w zakresie realizacji ustawowych zadań. Opracowano także instrukcję dotyczącą organizacji pracy w sieci komputerów w systemie operacyjnym MS Windows w zakresie: tworzenia plików i katalogów, zapisywania plików, kasowania plików i katalogów (zapewniając integralność danych przetwarzanych przez pracowników Inspektoratu).

W każdej instrukcji nadzoru i kontroli określono zakres jej stosowania (np. w instrukcji dotyczącej zwalczania i monitorowania chorób zakaźnych zwierząt określono, że dotyczy ona kontroli bezpośredniej i pośredniej realizowanej przez pracowników Inspekcji Weterynaryjnej

w zakresie realizacji zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, wykonywanych przez Powiatowe Inspektoratu Weterynarii oraz w celu koordynacji działań Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt); zawarto dodatkowe informacje, definicje i terminologię obowiązujące w danym zakresie; wskazano zakresy odpowiedzialności w zależności od zakresu przeprowadzanej kontroli (Wojewódzkiego i Powiatowego Lekarza, inspektorów WIW, pracowników Powiatowych Inspektoratów, zarządzającego obiektem kontrolowanym lub właściciela obiektu nadzorowanego); określono proces przygotowania do kontroli, który obejmował opis: przydatności i zasady przygotowania obiektu do kontroli, stosowanej techniki kontroli; wymaganego wyposażenie (np. odzież ochronna, sprzęt), postępowania z próbkami, zasad bezpiecznego wykonania kontroli; określono również wymagania merytoryczne dotyczące przebiegu kontroli, jej przeprowadzania i dokumentowania.

[Dowód: akta kontroli str. 49-141]

Wyjaśniając na pytania o inne procedury zapewniające skuteczne reagowanie w sytuacji wystąpienia zagrożenia epizootycznego, a także dotyczące Planu reagowania kryzysowego oraz System Wczesnego Ostrzegania Tomasz Grupiński ZWLW (ZWLW) wskazał, że: „...przede wszystkim należy podkreślić, że zgodnie z art. 14 ust. 1. ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej z dnia 29 stycznia 2004 r., Wojewódzki Lekarz Weterynarii realizuje następujące zadania:

- 1) ustala kierunki działania, wydaje instrukcje określające sposób postępowania powiatowych lekarzy weterynarii na obszarze województwa oraz kontroluje sposób wykonywania przez nich zadań Inspekcji;
- 2) może wydawać powiatowym lekarzom weterynarii polecenia dotyczące podjęcia określonych czynności oraz żądać od nich informacji z zakresu ich działania;
- 3) dokonuje analiz i ocen sytuacji epizootycznej, bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, środków żywienia zwierząt i wymagań weterynaryjnych przy ich produkcji na obszarze województwa;
- 4) opracowuje wojewódzkie programy dotyczące realizacji zadań, o których mowa w art. 12 ust. 3 ustawy (czyli: monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego i środkach żywienia zwierząt.);
- 5) organizuje szkolenia dla urzędowych lekarzy weterynarii;

6) nadzoruje na obszarze województwa działanie systemów informatycznych utworzonych i użytkowanych przez Inspekcję.

Jak wynika z tych zapisów, Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie realizuje bezpośrednio zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt. Za to odpowiedzialny jest poziom powiatowy, dlatego też zagadnienia związane z planami reagowania kryzysowego zgodne z ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym dotyczą na szczeblu wojewódzkim przede wszystkim działalności Urzędu Wojewódzkiego.

W związku z w/w wymienionymi w ustawie o Inspekcji Weterynaryjnej zadaniami WLW, trudno sobie wyobrazić tworzenie własnego, oddzielnego planu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt na szczeblu Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii, ponieważ kompetencje do zwalczania ma przede wszystkim Powiatowy Lekarz Weterynarii, a ponadto mogłoby to doprowadzić do chaosu w działaniach w przypadku niezgodności poszczególnych, samodzielnych planów reagowania kryzysowego w poszczególnych jednostkach organizacyjnych województwa. Dlatego też został stworzony jednolity wojewódzki plan reagowania kryzysowego, zrealizowany przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, w powstawaniu którego brały udział wszystkie służby zespolone, w tym Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Szczecinie. Ten plan uwzględnia na poziomie wojewódzkim wszystkie zagadnienie związane z zarządzaniem kryzysowym, w tym rozdziela role merytoryczne na poszczególne służby (rola wiodąca lub wspomagająca), w zależności od charakteru zagrożenia lub wystąpienia sytuacji kryzysowej oraz reguluje przepływ informacji. Ponadto wymienione w zapytaniu elementy stanowią składowe wymienianych wcześniej planów gotowości, ale przede wszystkim w aktach prawnych w postaci rozporządzeń dotyczących zwalczania przez Inspekcję Weterynaryjną poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt, a także ustaw regulujących prace Inspekcji Weterynaryjnej. System Wczesnego Ostrzegania jako taki nie funkcjonuje w Inspekcji Weterynaryjnej, ponieważ Inspekcja nie ma charakteru jednostki, jakim jest policja, wojsko czy też straż pożarna lub inne służby reagowania kryzysowego. Ze względu na rolę i funkcje, jaką pełni Inspekcja Weterynaryjna, systemem wczesnego ostrzegania są badania monitoringowe chorób zakaźnych i czynników zoonotycznych, żywności zwierzęcego pochodzenia oraz pasz, a przede wszystkim wspólnotowy system ostrzegania o wystąpieniu chorób zakaźnych zwierząt ADNS (Animal Disease Information System; szczegółowe informacje na temat tego systemu znajdują się pod adresem: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm) oraz RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed; informacje na temat tego systemu znajdują się pod adresem: http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm).

Tworzenie i mnożenie kolejnych bytów biurokratycznych w postaci dodatkowych systemów, procedur i planów zamiast wspomagać, może stać się przeszkodą w sprawnym funkcjonowaniu Inspekcji.

Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii na podstawie wieloletniego doświadczenia, w tym przede wszystkim praktycznego, ocenia wszystkie obecnie funkcjonujące zasady i procedury związane z bezpieczeństwem epizootycznym jako skuteczne, sprawne i dające Inspekcji Weterynaryjnej właściwe narzędzie do reagowania i działania w sytuacji wystąpienia zagrożenia epizootycznego. Jednocześnie stwierdza, że od 2001 r. (czyli od kiedy pełni swoją funkcję), nie było na terenie woj. zachodniopomorskiego przypadków wystąpienia ognisk chorób zakaźnych podlegających zwalczaniu na terenie co najmniej dwóch powiatów jednocześnie, co wymagałoby uruchomienia nadzwyczajnych środków. Wyjątek stanowiły przypadki np. grypy ptaków (łabędzie) w 2006 r. w Vierraden i w Criewen (po stronie niemieckiej), kiedy to wyznaczone okręgi nadzoru i kontroli od strony niemieckiej obejmowały część dwóch powiatów i w związku z tym nie były wydawane decyzje powiatowych lekarzy weterynarii a rozporządzenie Wojewody Zachodniopomorskiego”.

[Dowód: akta kontroli str. 607, 609-611]

3. Przekazywanie i zbieranie informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i obowiązkowi rejestracji.

W okresie objętym kontrolą WIW zbierał, ewidencjonował i przetwarzał informacje dotyczące chorób zakaźnych zwierząt wykorzystując następujące systemy informatyczne:

- 1) system vetLink – system gromadzenia danych o próbkach laboratoryjnych i stadach w badanych obszarach, sprawdzający strefy zagrożenia i informujący na podstawie założeń o wystąpieniach wyników dodatnich w badanych kierunkach (wprowadzony do użytku na miejsce systemu ZChZZ – Zgłaszania Chorób Zakaźnych Zwierząt),
- 2) system ADNS (Animal Disease Notification System) – system zgłaszania chorób zakaźnych zwierząt, podlegających obowiązkowi notyfikacji w Unii Europejskiej,
- 3) system CELAB – gromadzący i zarządzający danymi dotyczącymi wyników badań laboratoryjnych prowadzonych dla potrzeb Inspekcji Weterynaryjnej,
- 4) system SPIWET (Skoordynowany Program Inspekcji Weterynaryjnej) – system ewidencji krajowych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność znajdującą się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej.

Ponadto WIW miał możliwość korzystania z informacji zawartych w systemach:

- TRACES (Trade Control and Export System) – unijnym systemie kontroli i powiadamiania o przemieszczeniach zwierząt żywych i niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego przez terytorium państw członkowskich UE dotyczących wymiany wewnętrznej, importu i tranzytu z krajów trzecich oraz eksportu do krajów trzecich,
- RASFF (Rapid Alert System of Food and Feed) – systemie powiadamiania i wczesnego ostrzegania o zagrożeniach wynikających z niewłaściwej jakości produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz.

[Dowód: akta kontroli str. 143, 166-168]

W WIW obowiązywały procedury dotyczące bezpieczeństwa teleinformatycznego (opracowane w 2005 r.), zatwierdzone przez ZWLW, w których określono m.in., że:

- każdy system WIW winien być na bieżąco archiwizowany; w przypadku awarii danego systemu istniała możliwość zastąpienia go innym, korzystając z zarchiwizowanych danych oraz wcześniej zrobionej archiwizacji całościowej konfiguracji danego systemu,
- WIW posiadał plany awaryjne na wypadek awarii systemów teleinformatycznych, pożaru oraz utraty danych (pomyłkowe skasowanie, kradzież); w zależności od danego systemu i zaistniałej okoliczności w procedurach zawarto informacje na temat odpowiedniego postępowania oraz podano czas ponownego uruchomienia systemu w zależności od priorytetu.

[Dowód: akta kontroli str. 147-153]

Szymon Pietrzak, st. informatyk obsługujący systemy informatyczne w WIW wskazał, że dane i dokumenty użytkowników systemów przechowywane na dyskach serwerowych podlegały zabezpieczeniu i archiwizacji. Zabezpieczenie tworzono przez autoryzowanie się jako użytkownicy domeny oraz hasła zainstalowane na stanowiskach komputerowych. Dane w systemach archiwizowane były każdego dnia, z możliwością odzyskiwania danych z 14 dni poprzednich. Zabezpieczeniem systemu vetLink było codzienne wykonywanie kopii pełnego systemu (zapisywanie danych w postaci pełnego obrazu systemu) do wspomagania prac laboratoryjnych. W systemie CELAB wykorzystywano odrębny napęd taśm magnetycznych do danych w systemie. Kopie bezpieczeństwa tworzone były codziennie.

[Dowód: akta kontroli str. 143]

System elektroniczny WIW pozwalał na wydrukowanie potwierdzenia faktu wykonywania kopii archiwalnych – pełny wydruk dziennej kopii zapasowej wraz z danymi księgowymi wynosił ponad 3.000 stron.

[Dowód: akta kontroli str. 651-664]

Badaniem w zakresie prawidłowości wprowadzania do systemu komputerowego informacji o chorobach zakaźnych zwierząt przekazywanych przez PWL do ZWLW i ZWLW do GLW objęto 20 dokumentów (po 5 każdego rodzaju obowiązku, tj. podlegających obowiązkowi zwalczania, rejestracji, monitorowania i notyfikacji w Unii Europejskiej).

1) W miesięcznych informacjach zbiorczych o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, rejestracji, monitorowania za styczeń 2008 r., przesłanych pisemnie 11.02.2008 r. (emailiem 7.02.2008 r.) przez ZWLW do GLW, zamieszczono dane dotyczące odpowiednio chorób: paratuberuloza, EBB, echinokokoza wynikające z informacji za styczeń 2008 r.:

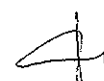
- PLW w Świdwinie z 5.02.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, tj. EBB, gm. Połczyn Zdrój, m. Zajączkówko,
- PLW w Kamieniu Pomorskim z 5.02.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi rejestracji, tj. paratuberculoza, gm. Wolin, m. Rzeczyn,
- PLW w Gryficach o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych z 5.02.2008 r., tj. echinokokoza, gm. Płoty, m. Potuliniec.

2) W miesięcznych informacjach zbiorczych o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, rejestracji, monitorowania za luty 2008 r., przesłanych pisemnie 17.03.2008 r. (emailiem 7.03.2008 r.) przez ZWLW do GLW, zamieszczono dane dotyczące odpowiednio chorób: EBB, IPV-IBR, Campylobacter spp. wynikające z informacji za luty 2008 r.:

- PLW w Choszcznie z 3.03.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, tj. EBB, w gminach: Krzęcin (m. Granowo), Drawno (m. Pszczewko), Choszczno (m. Nowe Żeńsko),
- PLW w Białogardzie z 4.03.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi rejestracji, tj. IPV-IBR, gm. Białogard, m. Kościenica,
- PLW w Koszalinie za luty (bez daty) o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, tj. Campylobacter spp., gm. Sianów, m. Sowno.

3) W miesięcznych informacjach zbiorczych o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, rejestracji, monitorowania za marzec 2008 r., przesłanych pisemnie 10.04.2008r. (emailiem 7.04.2008 r.) przez ZWLW do GLW, zamieszczono dane dotyczące odpowiednio chorób czy czynników: EBB, włośnicy, salmonella, wynikające z informacji za marzec 2008 r.:

- PLW w Drawsku Pomorskim z 4.04.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, tj. EBB, gm. Kalisz Pomorski, m. Dębsko,
 - PLW w Koszalinie z 3.04.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi rejestracji, tj. włośnicy, w gm. Sianów, m. Skwierzyna,
 - PLW w Choszcznie z 3.04.2008 r. o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, tj. Salmonella, w gminach: Choszczno (m. Smoleń) i Krzęcin (m. Przybysław).
- 4) W miesięcznych informacjach zbiorczych o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, rejestracji, monitorowania za kwiecień 2008 r., przesłanych pisemnie 13.05.2008 r. (email 9.05.2008 r.) przez ZWLW do GLW, zamieszczono dane dotyczące odpowiednio chorób: EBB, warroza, Campylobacter spp., Salmonella, wynikające z informacji za kwiecień 2008 r.:
- PLW w Białogardzie z 5.05.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, tj. EBB, gm. Białogard (m. Nosówko) i Karlino (m. Krukowo i m. Domacyn),
 - PLW w Sławnie z 30.04.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi rejestracji, tj. warrozy, gm. Darłowo, m. Rusko,
 - PLW w Sławnie z 30.04.2008 r. o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, tj. Campylobacter spp., gm. Sławno (m. Bobrowice) oraz Salmonella, gm. Sławno (m. Warszkowo).
- 5) W miesięcznych informacjach zbiorczych o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, rejestracji, monitorowania za lipiec 2008 r., przesłanych pisemnie 12.08.2008 r. (email 8.08.2008 r.) przez ZWLW do GLW, zamieszczono dane dotyczące odpowiednio chorób: EBB, choroby Aujeszky'ego, Salmonella, wynikające z informacji za lipiec 2008 r.:
- PLW w Goleniowie z 1.08.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, tj. EBB w gminach: Nowogard (m. Wierzbęcin), Goleniów (m. Święta), Przybiernów (m. Budzieszewice, Miodowice, Przybiernów),
 - PLW w Goleniowie z 1.08.2008 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi rejestracji, tj. choroby Aujeszky'ego u świń w gminach: Osina (m. Kościuszki) i Nowogard (m. Jenikowo)
 - PLW w Gryfinie z 4.08.2008 r. o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, tj. Salmonella, gm. Gryfino, m. Czepino.

Miesięczne informacje przedkładane ZWLW przez PLW oraz przekazywane przez ZWLW do GLW o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, rejestracji oraz monitorowania zawierały dane wymagane przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi odporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. ZWLW terminowo przekazywał ww. informacje do GLW e-mailem, a następnie przekazywał je w formie pisemnej.

Miesięczne informacje zbiorcze ZWLW do GLW o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt na terenie województwa zawierała także informacje o dacie stwierdzenia choroby lub wyizolowania czynnika chorobotwórczego. Objęte badaniem przypadki choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania (EBB) nie podlegają zasadzie niezwłocznego informowania o nich ZWLW (poz. 20 załącznika nr 2 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.). Zgodnie z art. 42 ust. 8 tej ustawy powiatowy lekarz weterynarii natychmiast informuje wojewódzkiego lekarza weterynarii, w tym w formie elektronicznej, o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt wymienionej w pkt 1-15 załącznika nr 2 oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

[Dowód: akta kontroli str. 155-158, 597-605]

W odniesieniu do chorób podlegających obowiązkowi notyfikacji w Unii Europejskiej - sposób przekazywania informacji dotyczący 5 dokumentów opisano w pkt 4 protokołu (analiza dotycząca 15 przypadków stwierdzonych chorób zakaźnych).

4. Zwalczanie chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych.

Przeprowadzone w latach 2007-2009 badania kontrolne zakażeń zwierząt na terenie województwa zachodniopomorskiego zestawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Jednostka chorobowa	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
1	Pryszczyca bydła			
	- liczba próbek pobranych do badania	210	210	210
	- liczba planowana do badania	210	210	210
2	Choroba pęcherzykowa świń			
	- liczba próbek pobranych od świń	184	181	195
	- liczba planowanych próbek od świń	184	181	195
3	Klasyczny pomór świń,			
	- liczba próbek pobranych od świń	536	539	537
	- liczba planowana próbek	530	539	537

Lp.	Jednostka chorobowa	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009
4	-badane na BSE bydło padłe - bydło zabite w rzeźni - zabite z nakazu PLW, po stwierdzeniu BSE	1882 12049 0	2141 8675 0	1582 6081 0
5	Pomór świń u dzików - liczba pobranych próbek - liczba planowana	1270 1202	1478 1435	2287 2345
6	Bruceloza bydła - liczba sztuk w stadach ogółem - liczba pobranych próbek - liczba planowana do badania	106994 37861 37224	112586 21960 25704	110216 19404 20597
7	Gruźlica bydła - liczba sztuk zbadanych - liczba sztuk w stadach - zabite z nakazu PLW	54487 106994 40	32187 112586 2	30694 110216 2
8	Bruceloza owiec i kóz - liczba pobranych próbek - liczba planowana	531 520	452 462	1297 783
9	Enzootyczna białaczka bydła - liczba sztuk w stadach - liczba pobranych próbek - ilość planowana do badania	106994 61269 66830	112586 50871 60220	110216 54426 61637
10	Wścieklizna lisów wolno żyjących - liczba pobranych próbek - liczba planowana do badania	1296 1296	1101 1296	1293 1293
11	Trzęsawka owiec - liczba pobranych próbek - liczba planowana do badania	83	110	166
12	Grypa ptaków - liczba pobranych próbek (zbadanych) - liczba planowana do badania	2920 (127 stad) + 125 2920 (127 stad) + 120	245 + 215 165 + 230	175 + 204 165 + 225
13	Choroba Aujeszkyego - padły przy wykonywaniu czynności urzędowych - liczba pobranych próbek - liczba planowana do badania	0 0 0	0 107537 161302	42 79124 94703
14	- choroba niebieskiego języka - zabite z nakazu PLW - liczba pobranych próbek - liczba planowana do badania	0 0 0	0 0 0	0 1641 1635

W przypadku grypy ptaków wyodrębniono badania dotyczące dzikich ptaków ze znakiem +

[Dowód: akta kontroli str. 159]

Wyjaśniając w sprawie odstępstw między liczbą planowaną do badania, a liczbą pobranych próbek ZWLW stwierdził, że „...przyczyny odstępstw pomiędzy liczbą planowanych do badania próbek, a rzeczywistą liczbą pobranych próbek są wielorakiego rodzaju. Inspekcja Weterynaryjna jest przede wszystkim zobowiązana do planowania swoich działań na podstawie danych bazy IRZ, w której zgromadzone są wszelkie informacje o stanie liczbowym stad :

ilości sztuk zwierząt na danym terenie, a prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dotyczy to badań kontrolnych w kierunku takich jednostek chorobowych jak enzootyczna białaczka bydła, gruźlica, bruceloza bydła, bruceloza owiec i kóz, choroba Aujeszky'ego. Niestety, z powodu dużych nieprawidłowości tej bazy, inspektorzy weterynaryjni bardzo często wkraczają do gospodarstw pustych, pozbawionych zwierząt, które wcześniej były zaplanowane do badania, ponieważ wg bazy IRZ znajdują się w nich nawet setki świń lub sztuk bydła. Z reguły właściciele tych gospodarstw informują inspektorów, że zwierzęta zostały z nich już dawno sprzedane oraz że powyższy fakt zgłosili do regionalnego oddziału ARiMR. Pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii mają najczęściej o takich sprzedażach wiedzę, ale i tak zobowiązani są planować akcje wg bazy IRZ. Rodzi to niepotrzebne koszty oraz powoduje wiele problemów związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych, planowaniem badań oraz monitoringów. Fakt tych rozbieżności oraz problemów z tym związanych jest dobrze znany Najwyższej Izbie Kontroli od kilku lat, gdyż rzecz ta była sygnalizowana przez WIW Szczecin w wielu poprzednich kontrolach, jak choćby w 2009 r. z okazji sprawdzenia realizacji programu zwalczania choroby Aujeszky'ego u świń w okresie 2008 – 2009 r. lub w roku 2006, w trakcie kontroli dotyczącej działalności WIW w zakresie sprawowania nadzoru weterynaryjnego nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej w latach 2004 – 2006.

Odnośnie monitoringu klasycznego pomoru świń u dzików, Inspekcja Weterynaryjna uzależniona jest całkowicie od myśliwych dostarczających próbki od strzelonych dzików, a co za tym idzie, zależne jest od liczebności pogłowia dzików na danym obszarze, liczby polowań i pozyskanych w ich wyniku dzików. W tej sprawie co roku Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii pisemnie interweniuje u prezesów Kół Łowieckich (przykłady pism w załączeniu), celem pozyskania prób w takiej ilości, aby można było zrealizować roczny plan poboru próbek.

Podobnie ma się sprawa z monitoringiem występowania wirusa HPAI u ptaków dzikich. Próbki pozyskiwane są przez pracowników Inspekcji, jak również ornitologów i pracowników Parków Narodowych lub Krajobrazowych. Pobierane muszą być one od konkretnych, wyszczególnionych w programie gatunków ptaków i tylko wtedy, gdy nie ma wątpliwości, co do zakwalifikowania próbki do konkretnego gatunku oraz tylko wtedy, gdy nie przeszkodzi to ptakom w lęgu (część gatunków objętych programem jest chronionych)”.
[Dowód: akta kontroli str. 608, 611-613, 619-649]

ZWLW dokonywał analiz i oceniał sytuację epizootyczną województwa za każdy rok w rocznych sprawozdaniach z realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego, kierowanych do GLW (z okresu 2007-2009), w których prezentował wyniki działań organów Inspekcji Weterynaryjnej związanych ze sprawowaniem nadzoru nad ochroną zdrowia zwierząt, zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, prowadzeniem monitoringu chorób, a także prowadzeniem nadzoru nad: identyfikacją i rejestracją zwierząt, humanitarną ochroną zwierząt, produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, środkami żywienia zwierząt, ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego oraz weterynaryjnymi produktami leczniczymi. ZWLW wskazywał m.in., że w wyniku prowadzonych działań i realizowanych programów zwalczania chorób zakaźnych w latach objętych kontrolą nie wystąpiły choroby: brucelozy u bydła, gąbczastej encefalopatii bydła oraz wysoce zjadliwej grypy ptaków. Zmalała liczba przypadków występowania ognisk choroby w odniesieniu do enzoptycznej białaczki bydła (189 ognisk w 2007 r., 100 ognisk w 2009 r.), gruźlicy bydła (3 ogniska tylko w 2007 r.) i salmonelozy drobiu (19 ognisk w 2007 r., 8 ognisk w 2009 r.), a choroba Aujeszky'ego wystąpiła jedynie w 2008 r. (7 ognisk). Nie stwierdzono wścieklizny u lisów wolnożyjących w efekcie corocznie przeprowadzanych dwóch akcji szczepień tych zwierząt przeciwko wściekliznie (wiosenna i jesienna). W latach 2007-2009 w akcji wiosennej i jesiennej wyłożono po 400.000 dawek szczepionki (20 dawek/km²).

W sprawozdaniach rocznych ZWLW wskazywał także na problemy Inspekcji Weterynaryjnej w województwie dotyczące niedoboru lekarzy weterynarii, mimo powtarzania naborów na wakujące miejsca, co utrudniało sprawne działanie całej Inspekcji.

[Dowód: akta kontroli str. 171, 198, 209, 242-243, 248, 263, 298, 301-302, 305-307]

Wyjaśniając w sprawie przyjętych zasad/form i częstotliwości dokonywania analiz i ocen sytuacji epizootycznej, bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, środków żywienia zwierząt i wymagań weterynaryjnych przy ich produkcji na terenie województwa ZWLW wskazał, że podstawą do tych ocen i analiz były okresowe sprawozdania, przekazywane do Głównego Inspektoratu Weterynarii, tj.:

- 1) miesięczne z występowania chorób zakaźnych (choroby zakaźne podlegające zwalczaniu i rejestrowaniu, odzwierzęce czynniki zakaźne, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe i zgłoszenia występowania wścieklizny, ilość zaszczepionych psów i kotów w kierunku wścieklizny w danym miesiącu),
- 2) półroczne i roczne z badań kontrolnych w kierunku enzoptycznej białaczki bydła, gruźlicy bydła, brucelozy bydła oraz brucelozy owiec i kóz,
- 3) miesięczne i roczne z badań w kierunku scrapie owiec i kóz,

- 4) roczne – z badań w kierunku pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń,
- 5) kwartalne i roczne z badań w kierunku CSF świń i dzików,
- 6) kwartalne z badań w kierunku wścieklizny (liczba przebadanych zwierząt),
- 7) miesięczne, półroczne i roczne z programu zwalczania choroby Aujeszky'ego,
- 8) półroczne oraz roczne z programów zwalczania salmoneloz drobiu,
- 9) miesięczne dotyczące BTV w ramach strefy zamkniętej (do 31 maja 2010 r., po tym terminie strefa została zniesiona),
- 10) okresowego oraz rocznego dotyczące BTV - stada rodzime bydła i owiec,
- 11) sprawozdania z monitoringu skuteczności szczepień w kierunku wścieklizny lisów wolno żyjących - po każdej akcji wiosennej i jesiennej oraz rocznie.

[Dowód: akta kontroli str. 309, 311-313]

Dodatkowo w latach 2007 - 2008 prowadzono cotygodniowe raportowanie o wystąpieniu bądź nie wysokozjadliwej grypy ptaków na terenie województwa zachodniopomorskiego.

W obadanym okresie badania kontrolne w kierunku choroby pęcherzykowej świń, pryszczycy bydła, klasycznego pomoru świń i dzików prowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami, natomiast odnośnie grypy ptaków (zarówno ptactwa domowego i dzikiego) badania prowadzone były w ramach wieloletniego programu badawczego. Wyniki badań potwierdzały brak ognisk występowania chorób zakaźnych zwierząt objętych tym monitoringiem.

[Dowód: akta kontroli str. 329-332]

ZWLW stwierdził, że sporządzenie ww. sprawozdań „...nie może być wykonane bez dogłębnej analizy stanu epizootycznego na terenie województwa, zebrania wszelkich na ten temat informacji od Powiatowych Lekarzy Weterynarii oraz zgromadzenia wyników badań laboratoryjnych. Tym niemniej należy stwierdzić, że pole do analiz jest obecnie bardzo małe, gdyż wyniki badań wskazują na korzystną sytuację epizootyczną, gdyż:

1. badania w kierunku gruźlicy, brucelozy bydła, owiec i kóz są ujemne
2. badania w kierunku scrapie owiec i kóz – ujemne
3. badania w kierunku pryszczycy i choroby pęcherzykowej – ujemne
4. badania w kierunku CSF Świn i dzików – ujemne
5. badania w kierunku wścieklizny – ujemne
6. badania w kierunku choroby Aujeszkyego – program zwalczania na ukończeniu
7. badania w kierunku salmoneloz – nieliczne wyniki w stosunku do ilości hodowli z tendencją do zaniku wyników dodatnich
8. badania wirusologiczne w kierunku BTV – ujemne (za wyjątkiem pojedynczych wyników seropozytywności, które prawdopodobnie wynikają z błędów diagnostycznych popełnia-

nych w laboratorium położonym poza naszym województwem, do którego WIW został zmuszony dostarczać próby na podstawie decyzji Głównego Lekarza Weterynarii, co bezsensownie zwiększa koszty związane z dostarczaniem prób do woj. lubuskiego, a następnie powoduje konieczność weryfikowania tych wyników w PIW w Puławach).

Należy również podkreślić, że zasadą jest iż wszelkie dokumenty z tym związane najpierw trafiają do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii i dopiero po zapoznaniu się z nimi, kierowane są do merytorycznych komórek organizacyjnych celem dalszego opracowania. Na każdym takim dokumencie i wyniku badania jest parafa ZWLW, a w przypadkach wymagających podjęcia działań lub interwencji, zamieszczana jest na takim dokumencie odpowiednia adnotacja. Sprawozdania w/w podlegają dodatkowej analizie, zawartej następnie w sprawozdaniu rocznym. W sytuacjach tego wymagających, dokonywana jest cząstkowa synteza. Przykładem może być analiza dokonana po pierwszym próbkobranii w ramach programu zwalczania choroby Aujeszky'ego, przedstawiona na naradzie z Powiatowymi Lekarzami Weterynarii w Koszalinie w obecności współtwórcy programu, prof. dr hab. Zygmunta Pejsaka z PIW-PIB w Puławach. Ponadto na każdej naradzie z PLW jest część poświęcona bezpieczeństwu epizootycznemu oraz żywnościowemu, kiedy to omawia się aktualne problemy związane z tymi zagadnieniami. Niezależnie od powyższych działań, ZWLW wielokrotnie przedstawia analizę sytuacji w w/w obszarze zarówno na posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (np. w miesiącu czerwcu br. na temat sytuacji w województwie z zakresu BTV i zagrożeniach z tym związanych, wcześniej z zakresu zagrożenia „grypa świńska”, sytuacją z zakresu grypy ptaków, itp.). Ponadto ZWLW aktywnie uczestniczy w wielu naradach, konferencjach, w tym naukowych oraz wykładach, na których prezentowane są powyższe zagadnienia w formie prezentacji elektronicznych. Prezentacje te dotyczyły analiz np. z zakresu zwalczania wścieklizny na terenie województwa, włośnicy u dzików, stanowiących największe w chwili obecnej zagrożenie, sytuacji z BTV, możliwości wykorzystania czynników zoonotycznych do celów bioterroryzmu, analizy sytuacji w zakresie toksoplazmozy itp. Wszystkie te działania mają na celu nie tylko skuteczne zapobieganie i zwalczanie zagrożeń, ale również upowszechnianie wiedzy na ten temat w społeczeństwie”.

[Dowód: akta kontroli str. 309, 313]

W latach 2007-2009 WIW realizował następujące programy zwalczania chorób zakaźnych zwierząt:

- program zwalczania enzootycznej białaczki bydła (zatwierdzony przez Komisję Europejską do współfinansowania decyzją Komisji 2006/875/WE),

- program zwalczania gruźlicy bydła (zatwierdzony przez Komisję Europejską do współfinansowania decyzją Komisji 2006/875/WE),
- program zwalczania brucelozы u bydła (nie współfinansowany ze środków Unii Europejskiej), realizowany w 2007 r.,
- program zwalczania wścieklizny (zatwierdzony przez Komisję Europejską do współfinansowania decyzją Komisji 2006/875/WE),
- program zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (zatwierdzony przez Komisję Europejską do współfinansowania decyzją Komisji 2006/875/WE),
- program zwalczania i kontroli zakażeń wirusami wysoce zjadliwej grypy ptaków dotyczący pomoru drobiu u drobiu i ptaków dzikich (zatwierdzony przez Komisję Europejską do współfinansowania decyzją Komisji 2006/875/WE),
- krajowy program zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura na rok 2007 (zatwierdzony przez Komisję Europejską do współfinansowania decyzją Komisji 2006/875/WE),
- program zwalczania choroby Aujeszkyego u świń (nie współfinansowany ze środków Unii Europejskiej) – wdrażanie programu rozpoczęto od maja 2008 r., oraz w 2009 r. – wprowadzono program wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka.

[Dowód: akta kontroli str. 165, 198, 248, 333]

Efekty realizacji programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt i dane dotyczące występowania w latach 2007 - 2009 przypadków chorób podlegających zwalczaniu, rejestrowaniu, monitorowaniu, notyfikacji w Unii Europejskiej przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Nazwa choroby zakaźnej	Liczba zarejestrowanych ognisk choroby – w latach:				w tym: liczba przypadków choroby ujawniona na granicy UE - przy wwozie towarów				Udział przypadków ujawnionych na granicy w ogólnej liczbie zarejestrowanych ognisk choroby (w %)			
		2007	2008	2009	razem	2007	2008	2009	r-m	2007	2008	2009	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Zwalczane	<i>enzootyczna białaczka bydła (EBB) bydło</i>	189	200	100	489								
	<i>wirusowa posocznica krwiotoczna psstrągów (VHS) ryby</i>	3	8	3	14								
	<i>zgnilec amerykański pszczół pszczoły</i>	1	-	1	2								
	<i>gruźlica bydła (TBC) bydło</i>	3	-	-	3								

Lp.	Nazwa choroby zakaźnej	Liczba zarejestrowanych ognisk choroby – w latach:				w tym: liczba przypadków choroby ujawniona na granicy UE - przy wwozie towarów				Udział przypadków ujawnionych na granicy w ogólnej liczbie zarejestrowanych ognisk choroby (w %)			
		2007	2008	2009	razem	2007	2008	2009	r-m	2007	2008	2009	Razem
	<i>brucelozą świń trzoda chlewna</i>	-	1	-	1								
	<i>Grypa ptaków o niskiej zjadliwości (LPAI) Ptaki</i>	-	1	-	1								
	<i>zakaźna martwica układu krwiotwórczego ryb lososiowatych (IHN) ryby</i>	-	-	1	1								
	<i>zakażenie karpia herpeswirusem koi (KHV) ryby</i>	-	-	4	4								
	<i>salmonelloza drób drób</i>	-	-	1	1								
Rejestrowane	<i>włośnica dziki łowne – dziki</i>	67	118	119	304								
	<i>Włośnica trzoda chlewna</i>	2	4	2	8								
	<i>salmonelloza drób drób*</i>	19	13	7+1	40								
	<i>salmonelloza inne trzoda chlewna, bydło</i>	2	1	-	3								
	<i>zakaźne zapalenie nosa i tchawicy bydła IBR/IPV bydło</i>	2	3	1	6								
	<i>Warrona Pszczoły</i>	179	243	371	793								
	<i>Paratuberkuloza Bydło</i>	-	6	1	7								
	<i>Listerioza łowne – daniele</i>	-	-	1	1								
	<i>wiosenna wiremia karpia (SVC) ryby</i>	-	2	-	2								
	<i>Myksomatoza królików króliki</i>	-	1	-	1								
	<i>ch. Atjeszky'ego trzoda chlewna</i>	-	7	-	7								
czynności monitorowane	<i>Włośnica łowne – dziki</i>	67	109	79	255								
	<i>Włośnica trzoda chlewna</i>	2	4	2	8								
	<i>Salmonelloza Drób</i>	322	210	132	664								
	<i>Salonelloza trzoda, bydło, norki</i>	7	4	1	12								
	<i>Bąblowica trzoda chlewna</i>	38	26	47	111								

Lp.	Nazwa choroby zakaźnej	Liczba zarejestrowanych ognisk choroby – w latach:				w tym: liczba przypadków choroby ujawniona na granicy UE - przy wwozie towarów				Udział przypadków ujawnionych na granicy w ogólnej liczbie zarejestrowanych ognisk choroby (w %)			
		2007	2008	2009	razem	2007	2008	2009	r-m	2007	2008	2009	Razem
	<i>Listerioza łowne- daniela</i>	-	-	1	1								
	<i>Kampylobakterioza Drób</i>	-	-	4	4								
Notyfikowane	<i>VHS</i>	3	8	3	14								
	<i>IHN</i>	-	-	1	1								
	<i>KHV</i>	-	-	4	4								
	<i>LPAI</i>	-	1	-	1								

* salmoneloza drobiu – wykazana z 1 przypadkiem wykazanym w chorobach zwalczanych

[Dowód: akta kontroli str. 305-307]

W okresie objętym kontrolą tendencja spadkowa wystąpiła w przypadku chorób: bydła - EBB, TBC, IBR/IPV oraz drobiu i trzody chlewnej – salmoneloza.

Nie wystąpiły choroby (w 2007 r. i 2009 r.): świń - brucelozą, ptaków - LPAI, ryb – SVC (karp), królików – myksomatoza. Nie wystąpiły w 2009 r. choroby: trzody chlewnej - choroba Aujeszky'ego, bydła i trzody chlewnej – salmoneloza.

Tendencję rosnącą odnotowano w przypadku włośnicy u dzików. Pojedyncze ogniska zachorowań dotyczyły: ryb - IHN, KHV (4 ogniska w 2009 r.), danieli – listerioza, bydła - paratuberkuloza.

W przypadku wzrostu odnotowanych ognisk warrozy (choroby pszczoł podlegającej obowiązkowi rejestracji) ZWLW w wyjaśnieniach wskazał, że wzrost ognisk warrozy wynikał z większej liczby zgłaszanych przez pszczelarzy przypadków podejrzeń wystąpienia choroby, a tym samym większej liczby zdiagnozowanych przypadków, w związku z możliwością uzyskania wsparcia (zwrot kosztów leków) z programu pomocowego Unii Europejskiej (zgłoszenie choroby i poświadczenie jej przez PLW warunkowało uzyskanie refundacji).

[Dowód: akta kontroli str. 242-243, 248, 301, 305-307, 335, 337]

ZWLW nie posiadał danych pozwalających ustalić liczbę przypadków chorobowych ujawnionych na granicy. Graniczny lekarz weterynarii nie podlega ZWLW, a jest podporządkowany służbowo Głównemu Lekarzowi Weterynarii (art. 8 ust. 2 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej). Dodatkowo ZWLW wskazał, że „...struktura Inspekcji Weterynaryjnej opisana w ustawie o Inspekcji Weterynaryjnej jasno określa stopień zależności pomiędzy poszczególnymi organami. Graniczny Lekarz Weterynarii podlega zarówno pod względem merytorycznym jak i kompetencyjnym bezpośrednio i wyłącznie Głównemu Lekarzowi Weterynarii, zgodnie z art. 8 wojewódzki lekarz weterynarii podlega, w zakresie zapewnienia bezpiecz-

stwa sanitarno-epizootycznego na obszarze swojej właściwości, Głównemu Lekarzowi Weterynarii, graniczny lekarz weterynarii podlega Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Ponadto należy zauważyć, że zachodnia granica Polski jest granicą wewnętrzną Unii Europejskiej, a funkcjonujące dwa przejścia graniczne, tzw. zewnętrzne, są przejściami morskimi, umiejscowionymi w portach Szczecin i Świnoujście. Nie są to przejścia uprawnione do odpraw zwierząt, a wyłącznie produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz pasz. Trudno sobie wyobrazić, aby w trakcie takich odpraw stwierdzono obecność chorób. Tak więc udzielając odpowiedzi, należy stwierdzić, że przypadków o charakterze epizootycznym nie stwierdzano na w/w przejściach i nie informowano o tym WLW w Szczecinie”.

[Dowód: akta kontroli str. 608, 615]

Obszary o największym procencie stad zakażonych EBB to powiaty: kołobrzeski, starogardzki i świdwiński. Powiaty o największym procencie stad zakażonych pałeczkami *Salmonella* (ściśle powiązane z masową produkcją drobiu) to: Goleniów, Gryfino, Kamień Pomorski, Koszalin, Sławno, Łobez. Największy procent stawów zakażonych VHS/IHN (ściśle powiązanych z hodowlą ryb) wystąpił w powiatach, w których koncentruje się produkcja w sektorze akwakultury, tj. w: koszalińskim, białogardzkim, sławieńskim.

[Dowód: akta kontroli, str. 335, 337, 567]

W uzupełnieniu oceny efektów wdrażania programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (i wiedzy o tendencjach w zakresie ryzyka występowania chorób) oraz odpowiadając na pytanie czy są przypadki chorób, co do których podejmowane wieloletnie konsekwentne działania przyniosły efekty (osiągnięto zamierzone cele) i sytuacja epizootyczna w tym zakresie nie wymaga ciągłego monitorowania, a tym samym ponoszenia nakładów z budżetu państwa ZWLW wskazał, że „...sytuacja epizootyczna w województwie zachodniopomorskim w związku z kontynuacją wieloletnich programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt dzięki działaniu IW polegającym na likwidacji nowo powstających jak i wygaszaniu starych ognisk chorób zakaźnych systematycznie ulega poprawie. Efektem nadzoru PLW nad fermami drobiu jest znaczący spadek otrzymywanych z Zakładów Higieny Weterynaryjnej wyników dodatnich badań właścicielskich jak i urzędowych. Przyjęto zasadę, że likwidacja stad zakażonych odbywa się poprzez przekazywanie ptaków do uboju w zakładach posiadających wymagane procedury zapewniające należyłą obróbkę cieplną, gwarantującą zabicie pałeczek *Salmonella*, a nie uśmiercania stad i kierowania do zakładów utylizacyjnych (olbrzymie koszty gazowania, transportu martwych ptaków, koszty likwidacji ich zwłok w zakładach utylizacyjnych, itp.), co jednocześnie znacznie obniża koszty wypłacanych odszkodowań. Powiatami o największym

zwiększeniu produkcji drobiarskiej są: Goleniów, Kamień Pomorski, Gryfino, Sławno, Koszalin oraz Łobez.

Planowane uwolnienie terenu województwa oraz uzyskanie statusu urzędowo wolnego od EBB przewidywane jest na koniec roku 2012. Jest to efektem radykalnej polityki Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, polegającej na likwidacji nie tylko sztuk seropozytywnych (czyli zakażonych wirusem białaczki), ale również w uzasadnionych przypadkach na likwidacji całych stad zwierząt podejrzanych o zakażenie. Daje to praktycznie gwarancję niepojawiania się w tych rejonach nowych przypadków EBB. Taktyka polega na depopulacji stad za zgodą właściciela i wypłaty im nagrody za przyczynienie się do likwidacji przewlekłych zakażeń wirusem białaczki. Ze względu na charakter choroby od momentu zakażenia się zwierzęcia, do momentu pojawienia się przeciwciał upływa czasem wiele miesięcy lub lat. Mimo otrzymywania wyników ujemnych w badaniach okresowych, dana sztuka może zakażać pozostałe zwierzęta w stadzie. Stąd likwidacja pojedynczych zwierząt seropozytywnych ze stada nie daje żadnej gwarancji, że w następnych badaniach znów w stadzie nie ujawnią się kolejne zakażone sztuki. Zdarza się i tak, że w oborach, w których już od dwóch lub więcej lat nie było żadnych wyników dodatnich, nagle pojawiają się nowe zakażone sztuki, wydłużając zwalczanie tej choroby w stadzie o następnych lata, generując olbrzymie koszty dla budżetu. Związane jest to z tym, że w niektórych komórkach krwi, tzw. monocytach wirus białaczki może być przez wiele lat „ukryty”, a rozpocząć swoje działanie dopiero na skutek zadziałania takich czynników, jak np. osłabienie odporności organizmu, przebycie innych chorób itp. Takie bydło nie wykazuje reakcji serologicznej, a jest trwale, do końca swojego życia zakażone i w każdej chwili może stać się przyczyną rozwinięcia się białaczki w stadzie. Rodzi to bardzo niekorzystne finansowo skutki nie tylko dla danego stada, ale i dla regionu (region obejmuje z reguły minimum dwa powiaty), gdyż nie mogąc uznać takiego regionu za urzędowo wolny od EBB, trzeba w nim prowadzić dalej kompleksowe zwalczanie, a więc badanie wszystkich stad, zamiast przejść na monitoring, tj. badanie 1/3 stad w regionie, a związane z tym koszty musi ponieść budżet państwa. Depopulacja stad podejrzanych o zakażenie wraz z likwidacją sztuk seropozytywnych z tego stada przerywa natychmiast ciąg zakażeń, a po oczyszczeniu i odkażeniu pomieszczeń gospodarczych, nowe stado jest kompletowane z obór urzędowo wolnych od tej choroby i natychmiast może być za takie uznane.

Dokładna analiza wyników z zakresu zwalczania EBB w ostatnich 3 latach wykazuje niezwykłą skuteczność tej metody i daje gwarancję zakończenia walki z białaczką do 2012 r., która do tej pory ciągnęła się przez blisko 20 lat z dość powolnym postępem. W chwili obec-

nej powiatami o największym zagęszczeniu ognisk EBB są już tylko: Kołobrzeg, Stargard Szczeciński i Świdwin.

Zaznaczyć jednak trzeba, że utrzymanie w/w tendencji zależy od dostępności PLW i ZWLW od środków budżetu Państwa niezbędnych na prowadzenie badań, wypłatę odszkodowań i nagród.

Powiaty leżące w zlewisku Zalewu Szczecińskiego, a więc Sławno, Białogard i Koszalin są potencjalnie narażone na występowanie chorób ryb zwalczanych z urzędu, a więc VHS i IHN. Pomimo braku programu zwalczania stopniowo wygaszane są ogniska, co z uwagi na uwarunkowania hodowli ryb jest problemem niezwykle kosztownym.

Reasumując można stwierdzić, iż konsekwentnie realizowane programy zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przynoszą ewidentny spadek ognisk chorób zakaźnych w woj. zachodniopomorskim.

Tym niemniej Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii uważa, że należy rozważyć zasadność wypłat odszkodowań dla hodowców drobiu lub wprowadzić zasadę ich współfinansowania przez właścicieli w ramach programu zwalczania salmonelloz, co w przypadku zamkniętego chowu drobiu i przestrzeganiu przez podmioty dobrej praktyki produkcyjnej powinno w 100% ograniczyć możliwość wystąpienia pałeczek Salmonella. W chwili obecnej hodowca ma zagwarantowaną wypłatę odszkodowania przez Państwo, nawet gdy on sam doprowadzi do nieświadomego lub świadomego zainfekowania stada. Biorąc pod uwagę źródła zakażenia tymi pałeczkami, należy najczęściej wykluczyć takie czynniki jak: wsad piskląt do kurnika (stada rodzicielskie i wylęgarnie są kontrolowane pod tym względem), wodę i paszę (kontrolę i nadzór nad nimi), czy też obiekty inwentarskie (zawsze są po oczyszczeniu i dezynfekcji). Źródłem infekcji stad są najczęściej: nieprzestrzeganie reżimu sanitarnego, brak właściwego zabezpieczenia obiektów przed dostępem gryzoni i ptaków oraz innych zwierząt, dostęp do obiektów przez osoby postronne itp. W takim przypadku odszkodowanie nie powinno być hodowcy wypłacane. Również w przypadku, gdyby źródłem infekcji była np. zainfekowana pasza, to winę ponosić powinien producent paszy, a nie budżet państwa. Tak samo odmowa wypłaty odszkodowania powinna dotyczyć przypadków, gdyby stosowane przez hodowcę pasze były niewiadomego pochodzenia. Istnieją nawet w kraju podejrzenia świadomego zakażenia stad celem uzyskania odszkodowania przez hodowców, szczególnie przy zbliżaniu się do końca eksploatacji danego stada (podwójny zysk – z dotychczasowej produkcji plus odszkodowanie). Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii wielokrotnie w tej sprawie zabierał głos, nie zgadzając się z dotychczasową praktyką wypłacania odszkodowań.

To sarno dotyczy zagadnień badań poubojowych w kierunku BSE. W tej sprawie Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii od wielu lat uważa, że ponoszenie kosztów tych badań przez budżet państwa jest bezsensowne. Państwo „dotuje” w ten sposób w wysokości blisko 300 zł (koszt badań, dowozu próbek, ich utylizacji itp.) każdą ubitą sztukę bydła w Polsce, które osiągnęło wiek podlegający badaniu. Wg stanowiska ZWLW, badanie poubojowe bydła w kierunku BSE, od którego wyniku zależy ocena mięsa, nie jest związane ze zwalczaniem tej choroby a z oceną mięsa, natomiast koszt badania powinien ponosić właściciel rzeźni. Wystarczy obliczyć, ile sztuk bydła jest rocznie ubijane w Polsce, aby poznać skalę kosztów zupełnie niepotrzebnie ponoszonych przez budżet państwa. Powyższe stwierdzenie nie dotyczy oczywiście sytuacji wystąpienia przyżyciowo objawów chorobowych lub upadków nasuwających podejrzenie wystąpienia BSE. Kwestionowane jest tylko ponoszenie kosztów badań przez Państwo u sztuk zdrowych, kierowanych do rzeźni celem pozyskania mięsa. Na ten temat ZWLW od co najmniej kilku lat wielokrotnie zwracał uwagę na naradach w GIW i na posiedzeniach Rady Sanitarno-Epizootycznej. Bez skutku. Współfinansowanie przez podmioty prowadzonych badań monitoringowych pozostałych jednostek chorobowych przyczyniło by się nie tylko do zmniejszenia wydatków Państwa, ale dodatkowo byłoby czynnikiem mobilizującym hodowców do przestrzegania przepisów i dbałości o zdrowie zwierząt a pośrednio wpływałoby na jakość produktów pochodzenia zwierzęcego produkowanych na rynku”.

[Dowód: akta kontroli str. 310, 315-319]

Koszty finansowania realizacji ww. programów zwalczania chorób zakaźnych (a także badań kontrolnych i monitorowania) zostały sfinansowane w ramach środków zaplanowanych w WIW w rozdziale 01022-Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego, co zostało opisane w pkt 5 protokołu.

W złożonych wyjaśnieniach w sprawie rozliczania przekazanych WIW środków finansowych na realizację poszczególnych programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt ZWLW stwierdził, że „...środki finansowe przyznawane są na realizację zadań w ramach rozdziału 01022 bez podziału na poszczególne programy zwalczania. W latach objętych kontrolą, w ramach rozdziału 01022 - Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego, były dokonywane wydatki, a ewidencja tych wydatków prowadzona była w sposób zapewniający sporządzenie sprawozdań budżetowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej. W systemie finansowo-księgowym SYMFONIA nie prowadzi się analityki na poziomie poszczegól-

43

nych programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Rozliczenie wydatków jest prowadzone według wytycznych, przekazywanych co roku przez Główny Inspektorat Weterynarii – w postaci przekazywanych do realizacji wzorów tabel. W każdym roku budżetowym zakres przekazywanych danych jak i wzory tabel ulegają zmianom, w zależności od potrzeb Głównego Inspektoratu Weterynarii i wymogów sprawozdawczości unijnej. Sprawozdawczość w podziale na jednostki chorobowe do GIW sporządzana jest w aplikacji Microsoft Excel.

Niemożność szczegółowego zaplanowania środków finansowych niezbędnych do realizacji programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt co do każdej jednostki chorobowej wynika m.in. z faktu specyfiki diagnostyki laboratoryjnej, terminów nakładanych ustawowo co do częstotliwości pobierania próbek oraz nieprzewidywalności biologii i dynamiki rozwoju chorób zakaźnych.

Szczegółowe dane w formie podsumowania półrocznego i rocznego, obejmującego rozbięcie wydanych środków finansowych na poszczególne jednostki chorobowe, daje precyzyjny i obiektywny pogląd na kosztorys związany z rozdziałem 01022.

Należy pamiętać, iż w przypadku zwalczania pewnych chorób, łączy się działanie, aby obniżyć koszty, i tak np. próbki w kierunku brucelozы i EBB pobierane są jako jedna próbka, jednocześnie często również bywa wykonywana tuberkulinizacja u tej samej sztuki zwierzęcia, stąd też koszt dojazdu i wizyty lekarza weterynarii w stadzie może być jeden i obejmować kilka jednostek chorobowych. Są też sytuacje, kiedy jednostka chorobowa wymaga indywidualnego pobrania próbki, badania laboratoryjnego itp. Stąd nie ma pełnej możliwości precyzyjnego rozliczenia.

Należy też podkreślić niezwykle ważną sprawę. Sposób zamawiania środków finansowych przez PLW łącznie na rozdział, daje możliwość dość płynnego ich przepływu w ramach potrzeb, tzn. niewykorzystane środki przewidziane np. na wykup sztuk seropozytywnych EBB mogą być wykorzystane na odszkodowania związane z likwidacją ogniska salmonelli”.

[Dowód: akta kontroli str. 309, 315, 441-445]

Analizie kontrolnej poddano 15 przypadków losowo wybranych chorób zakaźnych (po 5 z każdego roku objętego kontrolą).

1) Z 2007 r. - 3 przypadki białaczki bydła, 1 przypadek zgnilca amerykańskiego pszczoł oraz 1 przypadek ognisk gruźliczych w węzłach chłonnych i tkance płucnej.

Odnośnie przypadków białaczki bydła:

- 27.04.2007 r. i 28.05.2007 r. WIW przesłał do Państwowego Instytutu Weterynaryjnego Państwowego Instytutu Badawczego Zakład Biochemii (PIWet) w Puławach do badania odwoławczego, na wniosek PLW w Kamieniu Pomorskim odpowiednio 5 próbek i 1 próbkę

zwierząt w stosunku do których w badaniu Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Szczecinie (ZHW) otrzymano wyniki dodatnie w zakresie enzoptycznej białaczki bydła. PIWet w Puławach potwierdził powyższy wynik w odniesieniu do wszystkich nadesłanych próbek (sprawozdania z badań odpowiednio z 17.05.2007 r. i 14.06.2007 r.). Sztuki bydła, od których pochodziły ww. próbki zostały ubite w rzeźni odpowiednio 28.09.2007 r. i 20.06.2007 r. (potwierdzenie z systemem identyfikacji i rejestracji zwierząt Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa);

- 19 czerwca 2007 r. WIW, na wniosek PLW w Gryfinie, przesłał do badania odwoławczego próbki w zakresie enzoptycznej białaczki bydła. PIWet w Puławach potwierdził wynik dodatni (sprawozdanie z badań z 4.07.2007 r.). Sztuki bydła, od której pochodziły badane próbki zostały ubite w rzeźni odpowiednio: 2.06., 4.06., 9.06. i 16.06.2007 r.

PLW w sprawozdaniach miesięcznych, odpowiednio za kwiecień, maj i czerwiec 2007 r., o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania przekazali informacje o ww. zdarzeniach. Znalazło to odzwierciedlenie w analogicznych sprawozdaniach WLW do GLW przesyłanych za ww. miesiące.

Wystąpienie badanych przypadków zgnilca amerykańskiego pszczół oraz ognisk gruźliczych w węzłach chłonnych i tkance płucnej znalazło odzwierciedlenie w sprawozdawczości prowadzonej przez ZWLW. PLW w Łobzie przekazał do WIW 21.06.2007 r. swoje rozporządzenie nr 1/2007 z 20.06.2007 r. w sprawie określenia obszaru zapowietrzonego i obszaru zagrożonego wystąpieniem zgnilca amerykańskiego pszczół oraz nakazów obowiązujących na tym obszarze. Działanie PLW oparte było o wyniki sprawozdania z badań z 19.06.2007 r. ZHW w Szczecinie, które potwierdziło w nadesłanych dwóch próbkach plasterów z czerwem istnienie laseczek *Paenibacillus larvae* sus. Larvae. PLW zawarł informację o wystąpieniu ww. choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania w miesięcznej informacji za czerwiec 2007 r. ZWLW informację tę zawarł w sprawozdaniu miesięcznym przesyłanym do GLW (RRW-7) za czerwiec 2007 r.

W dniu 20 listopada 2007 r. WIW w Szczecinie otrzymał z WIW w Bydgoszczy Zakład Higieny Weterynaryjnej sprawozdania z badań przeprowadzonych na wniosek PIW Koszalin (18 próbek) oraz PIW Sławno (1 próbka). Potwierdzono w nich istnienie ognisk gruźliczych w węzłach chłonnych i tkance płucnej w 13 próbkach z Koszalina i w próbce ze Sławna. Próbki były pobrane we wrześniu 2007 r. Zdarzenia te zostały uwidocznione w sprawozdaniu WIW do GLW za wrzesień (korekta), w którym wykazano, że poddano ubojowi i zgładzono z urzędu 25 sztuk zwierząt reagujących: 18 z PIW Koszalin i 7 z PIW Sławno.

2) Z 2008 r. poddano analizie 5 przypadków wystąpienia następujących chorób: nisko zjadliwa grypa ptaków podtyp H5, VHS (2 przypadki), salmonelloza (2 przypadki).

W odniesieniu do wystąpienia nisko zjadliwej grypy ptaków podtypu H5 ZWLW podjął w stosunku do PLW działania w zakresie wskazanym przez GLW. W dniu 30.12.2008 r. do WIW wpłynęło pismo GLW informujące, zgodnie z danymi uzyskanymi od Komisji Europejskiej, o wystąpieniu na terytorium RFN, w Dolnej Saksonii, a także na terytorium Królestwa Belgii, Flandria Wschodnia nisko zjadliwej grypy ptaków podtypu H5. Nakazano wszystkim WLW sprawdzić, w oparciu dane dostarczone z systemu TRACES, czy w ciągu ostatniego miesiąca na teren RP zostały dostarczone przesyłki z ww. terenów oraz poinformowano o konieczności podjęcia środków zgodnie z V Dyrektywą Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005 r. oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Wsi z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie zwalczania grypy ptaków. Ponadto faksem GLW przesłał do ośmiu WLW wykaz przesyłek drobiu wysłanych z RFN w okresie 19.11.-30.12.2008 r. wg danych uzyskanych z systemu TRACES.

ZWLW przekazał te informacje w tym samym dniu do PLW w Goleniowie, tj. o dostarczeniu na Fermę Drobiu w Boguszycach, piskląt z terenu RFN, gdzie notowane były przypadki nisko zjadliwej grypy ptaków. PLW przeprowadził tego dnia dochodzenie epizootyczne oraz pobrał próbki do badań. W dniu 31.12.2008 r. PLW w Goleniowie i ZWLW otrzymali z PIWet w Puławach sprawozdanie z badań stwierdzające wystąpienie grypy ptaków, podtyp wirusa H5. W dniu 2.01.2009 r. PLW wydał decyzję, opatrzoną rygorem natychmiastowej wykonalności, wyznaczającą Fermę Drobiu w Boguszycach jako ognisko choroby zakaźnej zwierząt – nisko zjadliwej grypy ptaków LPAI oraz nakazał natychmiastowe zabicie wszystkich sztuk drobiu w gospodarstwie i przesłał do WIW raport o wyznaczeniu pierwotnego ogniska w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej. Tego samego dnia ZWLW przesłał raport ADNS do GIW.

Nie przesłano do GIW raportu ADNS o wygaszeniu pierwotnego ogniska, co było niezgodne z § 4 i § 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lutego 2006 r. w sprawie wykazu chorób zakaźnych podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o tych chorobach (Dz.U. Nr 24, poz. 182 ze zm.). Przepisy te stanowią, że wojewódzki lekarz weterynarii po otrzymaniu informacji o których mowa w § 3 tego rozporządzenia, w tym o wygaszeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej, powiadamia niezwłocznie o tym Głównego Lekarza Weterynarii. Powiadomienia są przesyłane:

- w formie raportów, których wzory są określone w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia,

- osobiście, telefonicznie, telefaksem lub przy użyciu innych środków łączności w taki sposób, aby adresat mógł zapoznać się z ich treścią.

[Dowód: akta kontroli str. 349-350]

ZWLW wyjaśnił, że raport ADNS o wygaszeniu ogniska LPAI (w Boguszykach) przekazano GLW drogą telefoniczną, bowiem dopuszczona jest możliwość powiadamiania drogą mailową, faxem lub telefonicznie o wyznaczeniu bądź wygaszeniu ogniska. ZWLW wskazał, że w raporcie międzynarodowej grupy monitorowania chorób zwierząt z 16.01.2009 r. znalazła się wzmianka „działania podjęte przez Polskę są zrozumiałe, biorąc pod uwagę sytuację w Niemczech i zostały pochwalone przez Komisję Europejską na ostatnim spotkaniu Stałej Komisji ds. Łącucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt”.

[Dowód: akta kontroli str. 339-341]

W zakresie 2 badanych przypadków VHS:

- PLW w Białogardzie w dniu 19.06.2008 r. przesłał raport o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej, o stwierdzeniu w dniu 21.05.2008 r. w gospodarstwie pstragowym w Białogardzie wystąpienia wirusa VHS, w wyniku badania monitoringowego przeprowadzonego zgodnie z planem na I półroczu 2008 r. (próba pobrana 6.05.2008 r.) PLW wydał decyzję w której nakazał bieżące, stałe usuwanie śniętych ryb lub ryb słabych, podejrzanych, przekazywanie ryb usuniętych do zakładu utylizacyjnego lub zakopywanie na terenie obiektu. Ryby nie wykazujące objawów chorobowych nakazał wysyłać wyłącznie do zakładów przetwórczych lub gospodarstw o tym samym statusie epizootycznym (w efekcie podjętych działań PLW usunięto wszystkie ryby z obiektu, przeprowadzono mycie i dezynfekcję obiektu, basenu, kanału i sprzętu, co udokumentowano protokołem z 23.04.2009 r.) W dniu 20.06.2008 r. ZWLW wykazał tę chorobę w raporcie ADNS o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej. W dniu 24.04.2009 r. przesłano raporty o wygaszeniu pierwotnego ogniska: od PLW do ZWLW i z ZWLW do GLW.
- w dniu 29.04.2008 r. PLW w Białogardzie przesłał raport o powzięciu podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej VHS (w dniu 25.04.2008 r.) podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej, w ośrodku hodowli ryb (Hodowla Ryb Chodla, Wronie Gniazdo) w powiecie białogardzkim (4 próby pobrano 23.04.2008 r., sprawozdanie z badań z 24.04.2008 r.), następnie 7.05.2008 r. - o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej (6.05.2008 r. stwierdzono wystąpienie choroby – wynik badań z PIWet Puławy). PLW w Białogardzie wyznaczył ognisko, zezwolił na wywóz ryb wyłącznie do zakładu przetwórczego; nakazał usuwanie i niszczenie ryb martwych, dezynfekcję

objektu i sprzętu. ZWLW przekazał raporty ADNS do GLW: o podejrzeniu wystąpienia ww. choroby – 6.05.2008 r., o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby - 11.06.2008 r. Raporty o wygaszeniu pierwotnego ogniska i zniesieniu środków podjętych w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej przekazywano: PLW do ZWLW - 17.11.2008 r., ZWLW do GLW - 19.11.2008 r. [Dowód: akta kontroli str. 351]

Przyczyny opóźnienia w przesłaniu raportu ADNS przez ZWLW do GLW o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej ryb podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej ZWLW wyjaśnił następująco: „...okoliczności nie przekazania raportu ADNS nr 4C/2008 w stosownym terminie o wyznaczeniu ogniska VHS w obiekcie Hodowla Ryb Chodla, Wronie Gniazdo, powiat białogardzki, spowodowana była najprawdopodobniej okolicznością przesyłania raportów ADNS jedynie na jeden adres mailowy lokalny (dotyczący jednego pracownika), a nie adres WIW Szczecin. W przypadku nieobecności w pracy danej osoby, wiadomość ta mogła zostać w natłoku obowiązków oraz innych wiadomości niedostrzeżona. Z uwagi na powyższe podjęto decyzję, iż ADNS przesyłane będą wyłącznie na skrzynkę ogólna i wysyłane po analizie przez pracowników działu merytorycznego, aktualnie będących w pracy”.

[Dowód: akta kontroli str. 339]

W zakresie objętych badaniem 2 przypadków salmonelli:

- sprawozdanie z badania ZHW w Szczecinie z 25.11.2008 r. potwierdziło w posiewach z badanego materiału Salmonella Senftenberg z powiatu goleniowskiego. Powyższe znalazło odzwierciedlenie w miesięcznej informacji z 3.12.2008 r. PLW o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a dalej w miesięcznej informacji ZWLW do GLW za listopad 2008 r. z 5.12.2008 r.; sprawozdanie z badań dotyczyło stada hodowlanego kur objętych programem zwalczania kur, ale z uwagi na izolację szczepu salmonella co do którego program nie przewidywał postępowania, nie podjęto działań urzędowych ze strony PLW,
- sprawozdanie z badania ZHW w Szczecinie z 2.12.2008 r. potwierdziło w posiewach z badanego materiału Salmonella Enteritidis z powiatu polickiego. PLW przekazał te dane w informacji z 5.01.2009 r. o stwierdzeniu choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi rejestracji. ZWLW powyższe zamieścił w analogicznej informacji do GLW za grudzień 2008 r.; przypadek stwierdzonej salmonelli dotyczył sprawozdania z badań urzędowych PLW - na podstawie decyzji PLW dokonano uboju stada, wraz z wypłatą odszkodowania, w związku z izolacją serotypów salmonella objętych programami zwalczania.

3) Z 2009 r. poddano analizie następujące przypadki chorób: salmonella (2 przypadki), VHS, KHV (2 przypadki):

a) badania ZHW w Szczecinie z 29.09.2009 r. i 29.12.2009 r. wykazały w posiewach z badanego materiału pałeczki Salmonella Enteritidis. Powyższe znalazło odzwierciedlenie w miesięcznych informacjach odpowiednio: z 6.10.2009 r. PLW w Goleniowie i z 6.01.2010 r. PLW w Stargardzie Szczecińskim o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a następnie w miesięcznych informacjach ZWLW do GLW odpowiednio: za wrzesień 2009 r. z 8.10.2009 r. i za grudzień 2009 r. z 5.01.2010 r.; powyższe przypadki stwierdzonej salmonelli dotyczyły sprawozdań z badań urzędowych PLW - dokonano uboju stad, wraz z wypłatą odszkodowań w związku z izolacją serotypów salmonella objętych programami zwalczania,

b) wynik badania urzędowego z 22.09.2009 r. (z PIWet Puławy) potwierdził wystąpienie VHS w dwóch próbkach z powiatu białogardzkiego (pierwotne badania ZHW Oddział w Koszalinie z 9.09.2009 r.). PLW wyznaczył ognisko VHS, nakazał bieżące usuwanie śniętych ryb lub słabych oraz dezynfekcję środków transportu, obiektu, sprzętu; zakazał wprowadzanie ryb, zezwolił wysyłać ryby nie wykazujące objawów chorobowych wyłącznie do zakładów przetwórczych lub gospodarstw o tym samym statusie epizootycznym PLW przesłał do ZWLW raport o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej 24.09.2009 r. ZWLW przesłał analogiczny raport do GLW 30.09.2009 r., a raport o wygaszeniu pierwotnego ogniska - 6.07.2010 r. ZWLW wyjaśnił, że pierwotnie raport ADNS o wygaszeniu ogniska przekazano GLW drogą elektroniczną 2.06.2010 r., jednakże ze względu na problemy z pocztą elektroniczną raport ten przesłano powtórnie w lipcu 2010 r.

[Dowód: akta kontroli str. 351-352, 339]

c) PLW w Mysłiborzu przesłał do ZWLW odpowiednio w dniach: 29.09.2009 r. i 7.10.2009 r. raporty o wyznaczeniu w powiecie myśliborskim pierwotnych ognisk (na obiektach Karsko-Kabatki i Jezierzycy) choroby zakaźnej podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej, tj. wirusa koi – KHV. PLW, w celu zwalczania choroby, wydał decyzję o wyznaczeniu ogniska choroby, odpowiednio 29.09.2009 r. (15.09.2009 r. otrzymano wynik badań właścicielskich z PIWet Puławy, 29.09.2009 r. potwierdzono chorobę w wyniku badań urzędowych) i 7.10.2009 r. (6.10.2009 r. otrzymano wyniki badań urzędowych, 7.10.2009 r. – data stwierdzenia choroby). Wskazano w raportach, że podatnych na chorobę było odpowiednio 68 ton i 13,5 ton karpia. ZWLW przekazał raport ADNS do GLW o wyznaczeniu pierwotnego ogniska choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej przesłał odp-

4.

wiednio 30.09.2009 r. i 7.10.2009 r. ZWLW wyjaśnił, że w ww. przypadkach nie przekazano raportu o wygaszeniu ognisk choroby, bowiem w decyzjach PWL zostały określone zakazy i nakazy dotyczące chowu ryb do wagi wymaganej dla ryb konsumpcyjnych (hodowla w cyklu zamkniętym) w związku ze stwierdzeniem zakażenia u krocza (osobniki młodociane), a ryby nie zostały wyłączone z obrotu handlowego.

[Dowód: akta kontroli str. 352-353, 335, 339]

Odpowiadając na pytanie czy w każdym przypadku wykrycia choroby zakaźnej WIW posiadał protokoły dochodzenia epizootycznego PLW – WZLW wyjaśnił, że „...protokoły dochodzenia epizootycznego, jako podstawowe dokumenty wypełniane podczas wystąpienia ogniska lub perlustracji terenu w przypadku powzięcia informacji o możliwości wystąpienia ogniska choroby zakaźnej, znajdują się zawsze u Powiatowego Lekarza Weterynarii, upoważnionego organu prowadzącego zadania z zakresu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Nie ma ani zasady, ani obowiązku wynikającego z przepisów prawa, aby Wojewódzki Lekarz Weterynarii musiał posiadać protokoły dochodzenia epizootycznego w każdym przypadku wystąpienia choroby zakaźnej. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy w wyniku wydania decyzji przez PLW w związku z zagrożeniem lub wystąpieniem choroby zakaźnej, nastąpi odwołanie zobowiązanej decyzją strony i Wojewódzki Lekarz Weterynarii zostaje włączony do rozstrzygania sprawy jako organ odwoławczy. Wówczas PLW wraz z odwołaniem przekazuje mu całość dokumentacji w tej sprawie, w tym protokoły dochodzenia epizootycznego. WLW może otrzymać uszczegółowioną dokumentację w przypadku, gdy Powiatowy Lekarz Weterynarii zwróci się do niego o wyrażenie opinii w bardziej skomplikowanej sprawie.

Należy jednak z całą mocą podkreślić, że w Inspekcji Weterynaryjnej istnieje instancyjność i to Powiatowy Lekarz Weterynarii jest decydentem pierwszego stopnia. On gromadzi całą dokumentację w tej sprawie i wydaje decyzje jako organ pierwszej instancji, do czego jest zobowiązany. Może ją udostępnić Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii na jego żądanie, czy prośbę, ale tylko w sytuacji, która nie stworzy podejrzenia wpływania na decyzje organu pierwszej instancji i zarzutu nieobiektywności w postępowaniu odwoławczym.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń należy zaznaczyć, że dokumentacja dotycząca w/w spraw jest wrywkowo lub szczegółowo (zależności od zakresu kontroli lub stwierdzonych w jej trakcie uchybień) analizowana podczas kontroli okresowych w ramach nadzoru nad pracą Powiatowych Lekarzy Weterynarii”.

[Dowód: akta kontroli str. 608, 613-615]

5. Planowanie gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

W okresie objętym kontrolą WIW posiadał 2 plany gotowości zwalczania chorób zwierząt w formie wydruku:

- polski weterynaryjny plan gotowości zwalczania wysoce zjadliwej grypy ptaków na poziomie województwa zachodniopomorskiego, HPAI-PLAN aneks nr 1, styczeń 2005 r., opracowany przez zespół opracowujący, którego koordynatorem był Józef Pawlikowski z WIW w Szczecinie, zatwierdzony przez GLW we wrześniu 2005 r.,
- polski weterynaryjny plan gotowości zwalczania pryszczycy na poziomie województwa zachodniopomorskiego FMD-PLAN aneks nr 1, luty 2008 r., opracowany przez zespół opracowujący z przewodniczącym w osobie Janusza Związka z WIW w Katowicach.

Plany gotowości miały jednolitą formę, i obejmowały swą treścią: tworzenie planu gotowości, podstawy prawne, informacje ogólne o chorobie, zasady finansowania zwalczania choroby na poziomie województwa, łańcuch decyzyjny, zadania związane z gotowością zwalczania choroby na poziomie województwa, działania ZWLW zmierzające do zwalczania choroby, wykaz zakładów utylizacyjnych koniecznych przy likwidacji choroby, wykaz powiatów w województwie, wykaz Województw i Państw graniczących, zasady zwalczania i eradykacji, kryteria dowiedzenia statusu „wolny od choroby”, pojęcie „public relations” (sposób informowania opinii publicznej), organizację szkoleń, słownik użytych pojęć, stosowane skróty.

Plany gotowości zawierały elementy wymagane przez art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.).

[Dowód: akta kontroli str. 355-359]

Wyjaśniając w sprawie przygotowania przez WIW planów gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt ZWLW stwierdził, że „...na chwilę obecną oczekujemy na zaakceptowane przez KE najbardziej aktualne plany gotowości. Dnia 1 lipca 2010 r. podczas narady w GIW przekazano tylko jeden plan dotyczący BTV celem jego przygotowania i aktualizacji na poziomie powiatowym i wojewódzkim. Należy stwierdzić, że na bieżąco są prowadzone i aktualizowane plany na szczeblu Powiatowych Inspektoratów Weterynarii, ponieważ tylko ten poziom jest prawnie odpowiedzialny za zwalczanie chorób zakaźnych. Tych uprawnień nie ma Wojewódzki Lekarz Weterynarii, stąd też przydatność planów gotowości na tym poziomie jest znikoma, tym bardziej, że nie mają one mocy prawnej, tj. nie można zapisów w nich zawartych przywoływać w działalności administracyjnej. Jediną bazą legislacyjną są w tej materii akty prawne w postaci rozporządzeń (wymienione w załączniku nr 1 do niniejszego pisma), które regulują w wyczerpującym i całościowym zakresie sposób postępowania

w przypadku wystąpienia poszczególnych jednostek chorobowych. Należy więc jednoznacznie stwierdzić, że przesunięcia w terminach aktualizacji planów jak również ich przygotowania w żaden sposób nie wpływają niekorzystnie na proces zwalczania w momencie wystąpienia ogniska choroby. W WIW Szczecin są aktualne plany dotyczące pryszczycy i wysoce zjadliwej grypy ptasiej. Natomiast pozostałych 6 planów jest w formie elektronicznego wzoru, niezaktualizowanego. Aktualizacja w ramach planów gotowości dotyczy przede wszystkim bazy nazwisk oraz bazy teleadresowej. Jest to element planów tak zmienny, że nie ma możliwości posiadać na bieżąco w pełni aktualnych danych i do tego w wersji papierowej. W dobie Internetu zupełnie bezsensowne staje się gromadzenie w ramach planów w/w danych w wersji papierowej, podobnie jak i wykazu aktów prawnych ze względu na własny i na bieżąco aktualizowany elektroniczny program prawny. Ponadto plany szkoleń są generowane w formie elektronicznej przez Główny Inspektorat Weterynarii oraz Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach i przesyłane do wszystkich WIW, nie ma więc możliwości swobodnego ich planowania i wprowadzania do własnych planów gotowości. Należy więc uznać, że pomimo zapisów ustawowych dotyczących planów gotowości, po wydaniu rozporządzeń dotyczących zwalczania poszczególnych jednostek chorobowych, ich przydatność staje się w obecnej formie i przy obecnych założeniach znikoma”.

[Dowód: akta kontroli str. 310, 319-321]

WZLW powołał Wojewódzki Zespół Kryzysowy przy Wojewódzkim Lekarzu Weterynarii w dniu 22.06.2005 r., którego skład (ze względu na zmiany kadrowe) był uaktualniany: 18.12.2007 r. oraz 17.04.2009 r. W skład 3 osobowego Zespołu wchodził pracownicy WIW.

Wojewódzki Zespół Kryzysowy miał charakter stały i mógł podejmować działania w zależności od stanu aktywności w godzinach:

- w stanie spoczynku – w godzinach pracy WIW: 7¹⁵ – 15¹⁵
- w stanie podwyższonej gotowości – w godz. 7¹⁵ – 19¹⁵
- przy pełnej aktywności – całą dobę.

[Dowód: akta kontroli str. 361-365]

ZWLW wskazał, że o stanie aktywności decydował w zależności od wystąpienia zagrożeń i wyników badań diagnostycznych i monitoringowych.

[Dowód: akta kontroli str. 310, 321]

Odpowiadając na pytanie w sprawie składu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz czy działania w zakresie sporządzania, aktualizacji i realizacji planów gotowości WIW wykonywał przy pomocy Wojewódzkiego Zespołu Kryzysowego ZWLW wskazał, że „...działania związane z planami gotowości, likwidacją ognisk chorób zakaźnych, prowadze-

nia ćwiczeń symulacyjnych opartych na planach gotowości prowadzone były w oparciu o struktury wojewódzkiego zespołu kryzysowego, który w przypadku WIW Szczecin ze względu na ilość kadry stanowi zespół ds. ochrony zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych. Jednocześnie informuję, że Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie wnioskował, aby w skład zespołu wchodził inni przedstawiciele organów administracji. Wynika to z braku takiej potrzeby, ponieważ współpraca z innymi organami realizowana jest na bazie Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego przy Wojewodzie Zachodniopomorskim. Ponadto brak jest prawnej możliwości, aby WLW mógł na podstawie swojego wniosku (do kogo złożonego ?) przymusić inne, niezależne od niego organy do podjęcia prac przy wewnętrznych, weterynaryjnych planach gotowości”.

[Dowód: akta kontroli str. 310, 321]

W latach 2007-2009 z budżetu WIW zostały wydatkowane następujące środki na realizację zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa epizootycznego, ujęte w dziale 010-Rolnictwo i łowiectwo, rozdziale 01022-Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego:

- w 2007 r. na kwotę 27.724,4 tys. zł, stanowiącą 94,1% planu (29.459,8 tys. zł),
- w 2008 r. na kwotę 23.655,2 tys. zł, tj. 86,5% planu (27.357,2 tys. zł),
- w 2009 r. na kwotę 13.719 tys. zł, tj. 87% środków planowanych (15.772,8 tys. zł).

[Dowód: akta kontroli str. 369, 381, 385, 399, 415, 425]

W ustawie budżetowej na każdy rok z okresu 2007-2009 wydatki na zadania dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt ustalono odpowiednio w wysokości: 3.130 tys. zł, 3.202 tys. zł i 2.739 tys. zł. Pozostałe środki na te zadania pochodziły z rezerw celowych, które były przekazywane z budżetu Wojewody w 3 transzach w 2007 i w 2009 r. oraz w 4 transzach w 2008 r.

[Dowód: akta kontroli str. 367]

WIW wraz z Powiatowymi Inspektoratami Weterynarii - wykorzystał środki przekazane na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w każdym roku objętym kontrolą) na sfinansowanie realizacji następujących zadań:

- 1) monitoring bydła w kierunku: gruźlicy, brucelozy, białaczki (w latach 2007-2009), przyszczyca (w latach 2007-2008) i choroby niebieskiego języka (w 2009 r.),
- 2) zwalczanie wścieklizny (w każdym kontrolowanym roku),
- 3) zwalczanie salmonelli: w stadach hodowlanych, stadach niosek, stadach brojlerów; zwalczanie TSE: owiec, kóz i innej zwierzyny; zwalczanie choroby Aujeszkyego świń (w 2009 r.),

4) monitoring pozostałości biologicznych, chemicznych i leków oraz skażeń promieniotwórczych, np. zakup pojemników na próby histopatologiczne, torebek do prób, pasków wskaźnikowych (w każdym roku),

5) odszkodowania za zwierzęta poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii wypłacone na rzecz osób fizycznych i prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych (w każdym roku objętym kontrolą).

[Dowód: akta kontroli str. 381, 397-399, 425]

WIW (jako dysponent II stopnia) wydatkował środki na zwalczanie chorób zakaźnych z rozdziału 01022 w poszczególnych latach z okresu 2007-2009 odpowiednio na kwoty: 2.776,9 tys. zł (na plan 2.776,9 tys. zł), 3.380,9 tys. zł (na plan 3.560,9 tys. zł) i 3.369,6 tys. zł (na plan 3.779,9 tys. zł) z przeznaczeniem na: zakup materiałów i wyposażenia; zakup leków i materiałów medycznych, sprzętu jednorazowego użytku do wykonania zabiegów profilaktycznych lub diagnostycznych, odczynników, testów do monitoringów, szczepionki przeciwko wścieklicznie lisów wolno żyjących; badania laboratoryjne zlecone do wykonania laboratorium innym niż zakład higieny weterynaryjnej, usługi związane ze zrzutem szczepionki przeciwko wścieklicznie lisów wolno żyjących, wywozem odpadów biologicznych, utylizacją odpadów, wysyłką prób monitoringowych

[Dowód: akta kontroli str. 373, 377, 382-383, 389, 393, 400-401, 417, 421, 427-431]

Wydatki na zwalczanie chorób zakaźnych, zrealizowane przez WIW i Powiatowe Inspektoraty Weterynarii, w ujęciu do paragrafów klasyfikacji budżetowej, zostały poniesione następująco za każdy rok z okresu 2007-2009:

a) § 4170 - odpowiednio na kwoty: 1.425,5 tys. zł, 2.153,8 tys. zł i 1.733,9 tys. zł (na plan: 1.585,9 tys. zł, 2.908,2 tys. zł, 1.945,8 tys. zł) – wynagrodzenia wypłacone lekarzom weterynarii wyznaczonym przez powiatowych lekarzy weterynarii do wykonania określonych czynności związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych w ramach zawartych umów zlecenia i umów o dzieło oraz wynagrodzenia dla rzeczoznawców powołanych do oszacowania wartości rynkowej (niezbędnej do ustalenia wysokości odszkodowań),

b) § 4210 – odpowiednio na kwoty: 592,2 tys. zł, 918,4 tys. zł i 457,7 tys. zł (na plan: 610,1 tys. zł, 1.295 tys. zł, 478,9 tys. zł) - zakup materiałów i wyposażenia (np. worków strunowozaciskowych, probówek),

c) § 4230 – odpowiednio na kwoty: 1.892 tys. zł, 2.291,5 tys. zł i 2.503,5 tys. zł (na plan: 1.892 tys. zł, 2.291,5 tys. zł, 2.780,3 tys. zł) – zakup: leków i materiałów medycznych, sprzętu jednorazowego użytku do wykonania zabiegów profilaktycznych lub diagnostycznych,

odczynników, testów do monitoringów, szczepionki przeciwko wściekliźnie lisów wolno żyjących,

d) § 4300 – odpowiednio na kwoty: 1.663,5 tys. zł, 2.075,4 tys. zł i 1.416,9 tys. zł (na plan: 1.773,1 tys. zł, 3.033,5 tys. zł, 1.644,7 tys. zł) – badania laboratoryjne zlecone do wykonania laboratorium innym niż zakład higieny weterynaryjnej, zrzut szczepionki przeciwko wściekliźnie lisów wolno żyjących, uspienie kur w kurnikach i dezynfekcja kurników, wywóz odpadów biologicznych,

e) § 4410 – odpowiednio na kwoty: 94,3 tys. zł, 83,6 tys. zł i 61,1 tys. zł (na plan: 128,1 tys. zł, 179,4 tys. zł, 65,5 tys. zł) – podróże służbowe (zwrot kosztów dojazdu do miejsca wykonywania czynności),

f) § 4590 – odpowiednio na kwoty: 19.501,1 tys. zł, 15.441 tys. zł i 6.512,8 tys. zł (na plan: 20.245 tys. zł, 16.089 tys. zł, 7.788,8 tys. zł) - odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii,

g) § 4600 – odpowiednio na kwoty: 2.555,8 tys. zł, 668 tys. zł i 1.033,1 tys. zł (na plan: 3.265,6 tys. zł, 1.510,6 tys. zł, 1.068,6 tys. zł) - odszkodowania wypłacone na rzecz osób prawnych za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii,

h) § 4750 – na kwotę 23.460,40 zł (na plan 50 tys. zł) w 2008 r. – zakup akcesoriów komputerowych, w tym programów komputerowych i licencji przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii.

[Dowód: akta kontroli str. 369, 382-385, 400-403, 415, 427-433]

W wyjaśnieniach w sprawie przyczyn niewykorzystania w całości środków przekazywanych w latach 2007-2009 na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt ZWLW stwierdził, że „...wykorzystanie środków przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w powiatach w poszczególnych latach jest uzależnione od wystąpienia lub nie ognisk chorób zakaźnych i związaną z tym konieczność wypłaty odszkodowań. Powiatowi Lekarze Weterynarii corocznie planując zapotrzebowanie finansowe na kolejny rok przeprowadzają swoistą analizę ryzyka. Ze względu na uwarunkowania biologiczne, nie ma żadnych możliwości precyzyjnie zaplanować rzeczywiste potrzeby w tym zakresie. Dodatkową trudność stanowi obowiązek planowania działań na podstawie danych bazy IRZ (...) Ponadto Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii uważa, iż nie wystąpienie ognisk chorób zakaźnych lub ich mniejsza ilość niż zakładano, może świadczyć tylko o tym, iż Inspekcja Weterynaryjna jako organ

stojący na straży bezpieczeństwa zdrowia publicznego oraz ochrony hodowli, dobrze wykonuje swoje ustawowe zadania.

Obowiązkiem każdego urzędnika, w tym inspektora weterynaryjnego jest dbałość nie tylko o rzetelne wykonywanie swoich obowiązków, ale również o racjonalne wykorzystywanie środków finansowych. Już wcześniej wyjaśniano, że np. zrezygnowano na ile to możliwe na terenie woj. zachodniopomorskiego z likwidacji poprzez uśmiercanie stad drobiu w ramach programu zwalczania salmonelloz, na rzecz uboju tych stad. Koszty związane z uśmiercaniem ptaków, ich przewozem do zakładów utylizacyjnych i unieszkodliwianiem padliny są znacznie wyższe, niż koszty związane z praktyką wypracowaną w woj. zachodniopomorskim. Ponadto ratuje się w ten sposób tony mięsa drobiowego, które inaczej byłyby zutylizowane. Trudno z tego powodu stawiać zarzut Inspekcji, która dokłada wszelkiej staranności, aby dbać o bezpieczeństwo epizootyczne i bezpieczeństwo zdrowia publicznego, dzięki czemu z roku na rok jest coraz mniej powodów do wydawania środków na zwalczanie chorób zakaźnych i wypłaty odszkodowań, a jednocześnie stara się maksymalnie racjonalizować wydatki z tym związane, w wyniku czego pojawiają się oszczędności w wydatkach. Trzeba też wspomnieć, iż nie ma możliwości sięgania do wspólnej puli środków finansowych corocznie przewidzianej na wystąpienie epizootii. Planowanie odbywa się w poszczególnych inspektoratach, a to nie zawsze się sprawdza, gdyż sytuacja epizootyczna jest bardzo labilna, stąd konieczność przerzucania środków z jednych powiatów do drugich”.

[Dowód: akta kontroli str. 608, 615-617]

Wydatki poniesione w 2008 r. na zakup akcesoriów komputerowych, w tym programów komputerowych i licencji przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii na kwotę 23.460,40 zł (w § 4750) zostały sfinansowane ze środków I transzy rezerwy celowej, zgodnie z zarządzeniem Wojewody z 3.04.2008 r. w sprawie zmian w budżecie Wojewody Zachodniopomorskiego na 2008 r. (oraz na podstawie decyzji Ministra Finansów z 28.03.2008 r.). Wojewoda zwiększył plan wydatków w WIW o łączną kwotę 19.749.900 zł, z tego w rozdziale 01022 o kwotę 17.495.600 zł z uwzględnieniem § 4750 na kwotę 50.000 zł, z przeznaczeniem na zakup akcesoriów komputerowych, w tym programów komputerowych i licencji.

[Dowód: akta kontroli str. 401, 405, 447-448]

ZWLW we wniosku (z 26.02.2008 r.) do Wojewody o uruchomienie I transzy środków pochodzących z rezerwy celowej (zapisanej w części 83, dziale 758, rozdziale 75818, poz. 16 ustawy budżetowej na 2008 r.) składał zapotrzebowanie na środki na łączną kwotę 20.020.800 zł, z tego na kwotę 17.495.600 zł na zadania realizowane w ramach rozdziału 01022-Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicz-

4

nych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego, w §§ 4170-4750, w tym w § 4750 na kwotę 50.000 zł (z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii).

[Dowód: akta kontroli str. 449-453]

Wydatki ponoszone na zakupy akcesoriów komputerowych, w tym programów komputerowych i licencji nie zostały wymienione w § 2 pkt 1-13 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie rodzajów wydatków ponoszonych przez inspektoraty weterynarii (Dz.U. Nr 283, poz. 2836), związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt i zoonoz lub biologicznych czynników chorobotwórczych wywołujących te choroby oraz monitorowaniem zakażeń zwierząt, a także monitorowaniem występowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i środkach żywienia zwierząt.

W związku z zamkniętym katalogiem wydatków, określonym ww. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), obejmującym rodzaje/wykaz zakupów oraz rodzaje czynności i działań, które mogą być finansowane w związku z realizacją zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych ZWLW wystąpił (pismem z 20.02.2008 r.) do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o zmianę lub likwidację rozporządzenia MRiRW z 22 grudnia 2004 r. Konieczność zmiany tych przepisów ZWLW uzasadniał m.in. brakiem możliwości sfinansowania z tych środków:

- zakupu aparatury laboratoryjnej do przeprowadzania badań w ramach zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,
- kosztownej konserwacji, serwisowania lub naprawy sprzętu posiadanego (lub otrzymanego w ramach środków PHARE),
- wysokich kosztów związanych z obsługą biurowo-administracyjną realizowanych zadań, dotyczących np. zakupu materiałów biurowych, tonerów, komputerów, drukarek, programów komputerowych, protokołów pobrania próbek; kosztów wysyłki wyników badań.

ZWLW informował, że z ww. przyczyn znaczne koszty związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt Inspekcja Weterynaryjna była zmuszona finansować z rozdziału 01033 i 01034, a nie z 01022. Ponadto ZWLW wskazał, że ww. rozporządzeniu MRiRW brakuje katalogu wydatków związanych z realizacją programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, np. w przypadku wystąpienia ognisk grypy u ptaków. Dodatkowo ZWLW wskazał, że to rozporządzenie winno uwzględniać aktualnie obowiązujące przepisy krajowe i wspólnoty euro-

pejskiej z uwzględnieniem wydatków zawartych w programach zwalczania chorób zwierząt, ich monitorowania oraz zawartych w instrukcjach GLW.

[Dowód: akta kontroli str. 455-456]

Sprawozdania budżetowe (Rb-28) z wykonania wydatków ponoszonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt za każdy rok objęty kontrolą były zgodne z ewidencją księgową w części dotyczącej WIW i z danymi wynikającymi ze sprawozdań przedkładanych WIW przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii.

[Dowód: akta kontroli str. 369, 377-379, 385, 393-395, 415, 421-423]

Realizacja zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt była przedstawiana przez ZWLW za każdy rok w rocznych sprawozdaniach z realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego, kierowanych do GLW (z okresu 2007-2009).

[Dowód: akta kontroli str. 168-194, 199-243, 249-302]

6. Działalność nadzorowana.

WIW przekazywał GLW, w formie elektronicznej informacji dotyczące zmian w rejestrze podmiotów nadzorowanych, uzyskane od PLW. Sposób przekazywania rejestru został określony przez GLW w pismach z 8.01. i 7.03.2008 r. - na nośniku elektronicznym (CD-ROM) lub drogą mailową, w formacie Excel z uwzględnieniem wymogów określonych w rozporządzeniu MRiRW z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz.U. Nr 134, poz. 946).

Rejestr podmiotów nadzorowanych zawierał zakładki oznaczone dwucyfrowymi symbolami, które określały zakres prowadzonej działalności nadzorowanej, np. rejestr podmiotów nadzorowanych oznaczony symbolem 66 dotyczył prowadzenia zakładu wylęgu drobiu. Rejestr zawierał następujące dane:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres lub nazwa, siedziba i adres podmiotu,
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny lub numer siedziby stada,
- 3) rodzaj i zakres prowadzonej działalności,
- 4) informacje o decyzji (nr, data, w sprawie),
- 5) miejsce prowadzenia działalności,
- 6) data wpisu do rejestru i wykreślenia z rejestru,
- 7) gatunek zwierząt.

Zmiany w rejestrze były zaznaczane kolorem: wpis dokonany w rejestrze w kolorze czerwonym oznaczał podmiot, który został wykreślony z rejestru w danym miesiącu sprawoz-

dawczym, a w kolorze niebieskim - podmiot, który został wpisany do rejestru w danym miesiącu sprawozdawczym - w latach 2009-2010 (w 2008 r. zmiany oznaczano odwrotnie - na czerwono nowe, na niebiesko podmioty wykreślone).

[Dowód: akta kontroli str. 457-461, 469-511, 515-543]

Rejestr podmiotów zatwierdzonych zawierał informacje dotyczące: weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego, nazwy zakładu, adresu zakładu, kategorii, działalności powiązanej, gatunków zwierząt. Rejestr podmiotów zarejestrowanych P-Pośrednicy zawierał informacje dotyczące: weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego, nazwy zakładu, adresu zakładu, zakresu działalności, a dla podmiotów SR-Statki rybackie : weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego, nazwy armatora, adresu armatora, oznaki rybackiej, nazwy statku. Rejestr podmiotów zarejestrowanych FJK-Fermy jaj konsumpcyjnych zawierał dane dotyczące: weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego, nazwy zakładu i adresu, imienia i nazwiska oraz adres osoby odpowiedzialnej za nioski, nr rejestracyjnego innego zakładu objętego zakresem dyrektywy 1999/74/WE, prowadzonego lub posiadanego przez nadzorującego, właściciela zakładu jeżeli inny niż nadzorujący, numeru rejestracyjnego innego zakładu objętego zakresem dyrektywy 1999/74/WE, prowadzonego przez właściciela, kodów systemu hodowli, maksymalnej pojemności zakładu pod względem ilości ptaków przebywających w nim jednocześnie.

[Dowód: akta kontroli str. 545-547, 552e-552m, 554a]

Dla udokumentowania terminu przesłania zmian w rejestrze do GIW w formie elektronicznej w WIW stosowano zasadę potwierdzania wykonanej czynności (wydruk komu i kiedy została przekazana informacja).

Badania dotyczące 10 przypadków wprowadzania zmian w rejestrze wykazało, że WIW przekazywał do GLW informacje zgodne z danymi przesyłanymi przez PLW. Analizą objęto dane przekazane w rejestrze do GLW w następujących terminach: 15.06.2010 r. i 16.06.2008 r. dotyczące podmiotów nadzorowanych oraz 29., 30. i 31.12.2009 r. – dotyczące podmiotów zatwierdzonych i rejestrowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 463- 554b]

ZWLW wyjaśniając w sprawie dokonywania kontroli prawidłowości prowadzenia rejestru przez PLW stwierdził, że „...inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Szczecinie w oparciu o plany kontroli opracowywane na początku danego roku, w ramach kontroli kompleksowych powiatowych lekarzy weterynarii sprawdzają wycinkowo rejestr podmiotów, których działalność jest związana z tematem kontroli. Np. inspektor ds. higieny materiału biologicznego kontroluje wykazy podmiotów, których działalność związana jest rozrodem zwierząt (zakłady drobiu, centra produkcji nasienia, centra przechowywania nasieria, punkty ko-

pulacyjne, punkty inseminacyjne). (...) kontrola rejestrów w PIW jest jednym z elementów, sprawdzanych przez inspektora wet. jednostki nadrzędnej. Jeżeli wykazy nie były przesyłane na bieżąco do WIW, nie zostały zaktualizowane przez PLW, taką niezgodność ujmowano w protokole kontroli i w ramach zaleceń pokontrolnych nakazywano uregulowanie tej kwestii w określonym terminie. Często przyczyną braku aktualnych danych było nie weryfikowanie danych przez podmiot nadzorowany. W oparciu o art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.), to podmiot ma obowiązek pisemnego poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Na podstawie analizy ryzyka prowadzonej przez PLW zostaje określona częstotliwość kontroli dla każdego podmiotu. W sytuacji, gdy podmiot nie zgłosi zmian, a kontrola została określona z częstotliwością 1x w roku, pojawia się możliwość posiadania przez PLW nieaktualnych danych”.

[Dowód: akta kontroli str. 555, 557]

W latach 2007-2009 inspektorzy WIW przeprowadzili po 19 kontroli okresowych w każdym roku Powiatowych Lekarzy Weterynarii w zakresie postępowania administracyjnego oraz organizacji zwalczania chorób zakaźnych zwierząt i badań kontrolnych w podległych im inspektoratach (sprawdzano m.in.: plany pracy, harmonogramy i częstotliwość kontroli podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, prowadzenie rejestrów tych podmiotów; prawidłowość wydawanych decyzji, świadectw zdrowia). Przeprowadzono również w tym okresie odpowiednio: 15, 4 i 8 kontroli sprawdzających, głównie w zakresie wykonania badań monitoringowych.

[Dowód: akta kontroli str. 193, 242, 298, 615]

7. Wielkość środków na zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego.

Sposób finansowania realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa epizootycznego w województwie został opisany w pkt 5 protokołu.

7.1. Realizacja zadania 21.3 Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego w zakresie weterynarii.

W 2009 r. WIW (w układzie zadaniowym w rozdziałach: 01022+01033+01034) dla realizacji zadania 21.3 wyodrębniono podzadanie (21.3.1) – Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt, zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i chorób odzwierzęcych, planując na jego realiza-

cję całość środków zaplanowanych (po zmianach) w kwocie 25.995 tys. zł na realizację zadania 21.3. Wydatki na realizację tego podzadania na kwotę 23.925 tys. zł (92,04% planu) stanowiły w 100% kwotę poniesioną na realizację zadania 21.3.

Celem realizacji zadania było „zapewnienie bezpieczeństwa weterynaryjnego”. W sprawozdaniu z realizacji budżetu zadaniowego określono, że cel miał być osiągnięty poprzez:

1) Kontynuację oraz wdrażanie nowych programów zwalczania chorób zakaźnych bydła, owiec, kóz, świń oraz drobiu i ryb wraz z likwidacją chorób zakaźnych zwierząt.

WIW wykazał w analizie wykonania budżetu zadaniowego, że efektem ww. działań było znaczne ograniczenie ognisk salmonelloz u drobiu, wykup sztuk i stad zakażonych EBB, brak ognisk choroby Aujeszki'ego w województwie.

2) Kontynuacja akcji szczepień doustnych lisów przeciwko wścieklicznie (przeprowadzanej od 1993 r.). W efekcie nie stwierdza się przypadków wściekliczyny na terenie województwa.

3) Ciągły nadzór nad podmiotami zajmującymi się produkcją zwierzęcą.

4) Ciągły nadzór nad przemieszczaniem zwierząt zarówno do innych siedzib stad, miejsc spędów, targów, jak również do rzeźni.

5) Prowadzenie działalności laboratoryjnej w ramach Zakładów Higieny Weterynaryjnej stanowiących bazę diagnostyczną badań monitoringowych.

6) System szkoleń mających na celu pogłębienie wiedzy inspektorów jak i uświadomienie hodowców zwierząt o obowiązujących przepisach i wymaganiach.

7) Współpraca z krajowymi i wspólnotowymi jednostkami organizacyjnymi w zakresie zwalczania chorób zakaźnych jak i w trakcie likwidacji ognisk (wskazano, że przeprowadzono spotkania robocze z krajowym i powiatowymi lekarzami weterynarii Brandenburgii).

Do monitorowania realizacji zadania 21.3 użyto następującego miernika „liczba przeprowadzonych kontroli w ramach zadania 21.3”. WIW wykazała, że kontrole z zakresu ochrony zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego w zakresie weterynarii realizowane były w 2009 r. planowo. Przeprowadzono planowe kontrole w nadzorowanych podmiotach oraz planowe kontrole IRZ (Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt) i z zakresu CC (Wzajemnej Zgodności). Planowano przeprowadzenie łącznie 146.541 kontroli. Zakładany wskaźnik osiągnięto przeprowadzając w 2009 r. ogółem 153.136 kontroli.

Dla realizacji podzadania (21.3.1) – Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt, zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i chorób odzwierzęcych cel określono następująco: „zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego”.

Cel miał być osiągnięty poprzez prowadzenie systematycznych, zaplanowanych kontroli podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną oraz prowadzenie kontroli (monitorowania i zwalczania) zakażeń zwierząt.

W sprawozdaniu z realizacji budżetu zadaniowego wskazano, że w efekcie prowadzonych działań w 2009 r. wykryto 50 nowych ognisk enzootycznej białaczki bydła (EBB) i równocześnie wygaszono 50 ognisk EBB, tym samym liczba czynnych ognisk EBB zmalała. Wprowadzenie programów zwalczania skażeń pałeczkami Salmonella u drobiu skutkowało wykryciem 20 ognisk zakażeń we wszystkich nadzorowanych stadach. Stada poddano likwidacji. Wg stanu na koniec 2009 r. w trakcie wygaszania były 3 ogniska VHS, KHV oraz jedno ognisko IHN.

Po przeprowadzonych badaniach utrzymano status wolnego województwa w zakresie brucelozы bydła, owiec, kóz, choroby Aujeszky'ego i innych chorób zakaźnych zwierząt.

W sprawozdaniu z realizacji budżetu zadaniowego w 2009 r. WIW wskazał także, że następuje stała poprawa statusu epizootycznego województwa, szczególnie w zakresie EEB oraz utrzymanie statusu w stosunku do innych jednostek chorobowych.

Do monitorowania podzadania 21.3.1 miernik określono następująco „*liczba występowania ognisk jednostek chorobowych objętych zwalczaniem z urzędu i programami zwalczania*”. Planując budżet zadaniowy zakładano objęcie zwalczaniem (w ramach planowanych środków) 469 ognisk chorobowych, jeżeli wystąpią. W 2009 r. objęto zwalczaniem 226 ognisk jednostek chorobowych (wobec ognisk nowych oraz kontynuowano działania rozpoczęte w 2008 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 198, 561-565, 567]

WIW nie określał samodzielnie ww. mierników dla zadania 21.3. Konstrukcja budżetu zadaniowego na 2009 r. (wraz z określeniem celów i mierników) została zaproponowana przez Ministerstwo Finansów i przekazana do WIW przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki (ZUW) w formie tabel do wypełnienia, przy czym budżet zadaniowy dla wszystkich Wojewódzkich Inspektoratów Weterynarii w zakresie zadań, podzadań i mierników był uzgodniony w 2008 r. na szkoleniu prowadzonym przez Ministerstwo Finansów.

[Dowód: akta kontroli str. 569-580]

ZWLW poddawał krytyce projektowanie budżetu zadaniowego na 2009 i na 2010 r. wskazując w pismach (z 26.08.2008 r. i 21.05.2009 r.) do Wydziału Finansów i Budżetu ZUW, że zadania WIW winny być planowane dla 2 zadań: 21.3 oraz 21.8 – „*Nadzór nad jakością zdrowotną środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego w miejscu ich pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania i składowania*”, bowiem w zadaniu 21.8, stanowiącym połowę

wszystkich działań Inspekcji Weterynaryjnej, kontrolując się podmioty, wydaje się decyzje w związku z nieprzestrzeganiem przepisów prawa żywnościowego. Ponadto ZWLW wskazywał, że pomieszano zadanie 21.3 i cele z nieodpowiednimi miernikami.

W czerwcu 2009 r. ZWLW przedłożył Wydziałowi Finansów i Budżetu ZUW swoje stanowisko w sprawie budżetu zadaniowego na 2010 r., wypracowane wspólnie przez Główny Inspektorat Weterynarii oraz Wojewódzkie Inspektoraty Weterynarii z całego kraju (w dniach 17-19.2009 r.). W propozycji wskazano na konieczność zastąpienia zadań 21.3 i 21.8 jednym zadaniem 21.3 „Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego w zakresie weterynarii” oraz wprowadzenie 2 podzadań:

- 21.3.1: Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt, zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i chorób odzwierzęcych.

- 21.3.2: Higiena środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego i pasz.

Cele i mierniki dla zadania 21.3 i podzadań zaproponowano ująć następująco:

- cel realizacji zadania 21.3 określono jako „zapewnienie bezpieczeństwa weterynaryjnego” oraz wskazano 2 mierniki: liczba podmiotów nadzorowanych i liczba zwierząt, za które zostały wypłacone odszkodowania,

- cel dla podzadania 21.3.1 określono jako „zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego” oraz określono 2 mierniki: liczba przeprowadzonych badań diagnostycznych (WIW) i liczba zbadanych zwierząt (PIW),

- cel dla podzadania 21.3.2 został określony jako „zapewnienie bezpieczeństwa żywności i pasz”, a mierniki: liczba podmiotów poddanych kontroli i liczba podmiotów, w których stwierdzono nieprawidłowości w stosunku do poddanych kontroli.

Powyższe propozycje w zakresie budżetu zadaniowego dla Inspekcji Weterynaryjnej zostały zaprezentowane w kolejnych pismach skierowanych do ZUW (z lipca i października 2009 r.) ze wskazaniem, że taki układ budżetu zadaniowego powinien obowiązywać na rok 2010 i powinien być wzięty pod uwagę przy sporządzaniu projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowywania materiałów do projektu ustawy budżetowej na 2011 r. ZUW nie prowadził z WIW korespondencji w związku z przekazywanymi uwagami do budżetu zadaniowego.

[Dowód: akta kontroli str. 573-574, 581-595]

8. Zapewnienie skutecznego reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia epizootycznego.

Przygotowanie WIW oraz zadania pracowników w zakresie odpowiedzialności za bezpieczeństwo epizootyczne oraz obowiązki w zakresie przekazywania informacji w ramach Inspekcji Weterynaryjnej (i właściwym inspekcjom i organom) zostało opisane w pkt 1 i pkt 2 protokołu.

Wyjaśniając w sprawie wykorzystania przez WIW doświadczeń województwa mazowieckiego w zakresie zwalczania grypy ptaków w 2007 r. ZWLW stwierdził, że „...*Wojewoda Zachodniopomorski nie przekazywał do WIW do wykorzystania opracowania dotyczącego doświadczeń w zakresie zwalczania epidemii ptasiej grypy w 2007 r., które otrzymał z Wydziału Zarządzania Kryzysowego Urzędu Mazowieckiego. Według posiadanych informacji oraz znajomości struktur organizacyjnych i doświadczeń własnych związanych z wystąpieniem ognisk HPAI na terenie woj. zachodniopomorskiego, uznano, że nie odpowiadają one wypracowanym miejscowo zasadom postępowania w tym zakresie. Najistotniejszym elementem charakteryzującym woj. zachodniopomorskie jest fakt graniczenia z Republiką Federalną Niemiec, a konkretnie z dwoma Landami: Meklemburgią i Brandenburgią i wymagane jest podjęcie współdziałania w takich przypadkach ze wszystkimi stronami. Reasumując, uznano to opracowanie ze względu na specyfikę organizacyjną i rozwiązania przyjęte w świetle wielu lat doświadczeń za mało przydatne*”.

[Dowód: akta kontroli str. 555, 557]

Pan Tomasz Grupiński, Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii został poinformowany przez kontrolera o przysługujących mu prawach:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli - art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701), zwanej dalej ustawą o NIK;
- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK); w przypadku zgłosze-

nia zastrzeżeń, termin 7 dni – zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK – biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;

- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

[Dowód: akta kontroli str. 665]

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli pod pozycją 2/2010.

Protokół sporządzono w dwóch egzemplarzach, z czego jeden egzemplarz przekazano w dniu 21 lipca 2010 r. Panu Tomaszowi Grupińskiemu, Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii.

[Dowód: akta kontroli str. 665]

Szczecin, dnia 21 lipca 2010 r.

Krystyna Czerniak-Makowska
główny specjalista kontroli państwowej

Zachodniopomorski Wojewódzki

Lekarz Weterynarii

ZACHODNIOPOMORSKI
Wojewódzki Lekarz Weterynarii
w Szczecinie

Lek. wet. Tomasz Grupiński

Tomasz Grupiński

Szczecin, dnia 04.08.2010